

LAISVĖ—LIBERTY

Vienintelis lietuvių kalboje
dienraštis Rytinėse Valstijose

Metams prenumerata:
Jungtinėse Valstijose \$8.00
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) 9.00
Kanadoje 9.00
Kitur užsienyje 10.00
Pavienio egzempl. kaina 5 centai

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY

The Only Lithuanian Daily in
Eastern States

110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.

Telephone Virginia 9-1827-1828
PRICE 5c A COPY

No. 90

Richmond Hill 19, N. Y., Šeštadienis, Gegužės (May) 7, 1955

Metai 44-tieji, Dienraščio 36-tieji.

KRISLAI

Laiškutis su dovana.
Prof. Matulis Varšuvoje.
Geriausi kaimynai.
Vainikas ties Vinco Kap-
suko Urna.
Rašo R. Mizara

Žemiau telpiančio laiškelio
autorius yra ilgametis mūsų
laikraščio skaitytojas. Jis gy-
vena apie 600 mylių atstume
nuo New Yorko:

„Jūsų vardu siunčiu čekį
vertėje \$50. Prašau perduoti
Laisvės administracijai. Tai
mano dovana specialiam Lais-
vės fondui. Neskelbkite laik-
raštyje mano vardo ir pavar-
dės... Aš esu labai patenkintas,
kad mes esame pažengę
toli pirmyn. Viso geriausio!“

Dėkoju jums, gerbiama sis
drauge! Čekį įteikiau adminis-
tracijai.

—:—

Prieš 10 metų Tarybų Sa-
junga ir Lenkijos Liaudies
Respublika sudarė draugišku-
mo ir bendro kooperavimo su-
tarti.

Š. m. balandžio 20 dieną i
Varšavą lėktuvu atskrido Ta-
rybų Sąjungos delegacija ben-
dram atžymėjimui desimtmė-
čio, kai toji sutartis buvo pa-
sirašyta.

Kas gi tarybinę delegaciją
sudarė?

N. S. Chrusčiovas, Tarybų
Sąjungos Komunistų partijos
pirmasis sekretorius, maršalas
I. S. Konevas, O. I. Ivaščenko,
— Ukrainos Komunistų parti-
jos sekretorius, Maksimas Tan-
kas, — Baltarusijos poetas, ir
J. J. Matulis, — Lietuvos Moka-
lų Akademijos pirmininkas.

Kaip matote, delegacijos
daugumą sudarė atstovai iš tų
tautų, kurios rūbežiuojasi su
Lenkija — iš Ukrainos, Baltar-
usijos ir Lietuvos.

Reikšmingas dalykas, ar ne?
Netenka nė sakyti, kad ši
delegacija buvo labai iškilmin-
gai priimta.

—:—

Praėjo tie laikai, ir jie ne-
begrij, kuomet lietuviškieji
buržuaziniai nacionalistai, bū-
dami valdžioje, kirsijo lietu-
vių tautą prieš lenkų tautą, o
lenkiškieji ponai kirsijo lenkų
tautą prieš lietuvius.

Šiandien Lietuva su Lenkija
gyvena, kaip geriausi kaimy-
nai.

Profesorius Matulis lenkų
tautos buvo priimtas nuostri-
žiausiai. O kai Lenkijos
mokslininkai atvyko į Vilnių,
jie to paties susilaukė iš lietu-
vių tautos.

—:—

Praėjusį sekmadienį esant
Wilkes-Barre, Pa., net keletas
žmonių sakė, kad jie pradėjo
susirašinėti su savo giminėmis
Lietuvoje.

Dipukai jiems buvo plepėje,
būk jų giminės esa „išvežti į
Sibirą.“ Šiandien jie mato,
koks tai buvo biaušus melas!

—:—

Kai prieš 20 metų Vincas
Kapsukas mirė Maskvoje, jo
kūnas buvo sudegintas kremato-
rijoje, pelenai sudėti į urną,
o urna buvo įmūryta į Krem-
liaus sieną.

Neseniai į Maskvą nuvyko

Vienoje jau beveik pilnai susitariama Austrijos klausimu

Viena. — Britų žinių
agentūra „Reuters“ sako,
kad Austrijos klausimu jau
beveik susitarta keturių
ambasadorių derybose Vie-
noje. Austrija atgausianti
savo nepriklausomybę 10
dienų bėgyje, sako „Reu-
ters.“ Panašiai įsireiškia
ir Vienos socialdemokrati-
nis laikraštis „Arbeiterzeit-
tung.“

Vienintelis klausimas, dėl
kurio dar nesutarta, yra
dėl naftos apdirbtuvų.

Tos įmonės 1938-ais me-
tais buvo nacių perimtos.
Kaip nacinės Vokietijos
turtą, jas po išlaisvinimo
perėmė okupacinė tarybinė
valdžia savo zonoje.

Buvo pranešta, kad So-
vietai norėtų jas pasilaiky-

ti, bet, kaip tai dabar iš-
keliamas, jie ne to reiklau-
ja. Sovietai yra pasirenge-
tas įmones perleisti ki-
tiems, bet tai pačiai Austri-
jai, o ne britams-jankiams.
Britai - amerikiečiai reiskia
pretenzijų prie tų apdirbtu-
vių, nes prieš 1938-us me-
tus jie valdė dalį tų įmo-
nių akcijų.

Dar bent kiek ginčijama
si dėl karinių jėgų evaku-
avimo datos. Sovietai ža-
da ištraukti savo jėgas ne
vėliau gruodžio 31-os die-
mos. Jie reikalauja iš ame-
rikiečių, kad jie irgi nu-
statytų tikslią datą. Bet
amerikiečiai atsakė, kad jie
nieko negali žadėti, kada-
gi senatas turi sutarti rati-
fikuoti.

„Nepriklausomybės“ iškilmės

Socialdemokratai neleido Adenaueriui sakyti prakalbą

Bonna. — Kancleris Ade-
naueris buvo pasirengęs
pasakyti iškilmingą pra-
kalbą Bundestage taip va-
dinamos nepriklausomybės
gavimo ir priėmimo į
NATO progą. Bet socialde-
mokratų frakcija tos pra-
kalbos neprileido: jie išpėjo
kanclerį, kad jie masiniai
apleis posėdį, arba pradės
diskusijas, jeigu jis bandys
tą savo kalbą sakyti.

Nenorėdamos įsivelti į to-
kį nemalonumą, kancleris
Adenaueris užsitraupė.

Socialdemokratai paskui
aiškino, kodėl jie stoji
prieš tokią iškilmingą pra-

kalbą. Jie sakė, kad Vaka-
rų Vokietijos formalinės
nepriklausomybės atsteigi-
mas turi būti ne džiaug-
smo, bet susikaupimo diena,
kad reikia atsiminti, jog
Vokietija lieka suskaldyta,
jog tik apvienijus Vokietiją
bus galima kalbėti apie pil-
ną nepriklausomybę.

Laikraščiai pažymi, kad
eiknis Vakarų Vokietijos
piliėtis į nepriklausomybės
gavimą kvietė dienį ne-
kreipė dėmesio, nes visi
iautė, kad faktinai padėtis
liko ta pati, kad okupacinės
jėgos, po kitu vardu, lieka,
kad šalis lieka suskaldyta.

\$50,000 kaucijos, vien dėl to, kad jis yra komunistas

Clevelandas. — Profeso-
rius H. Loomeris buvo po-
licijos suimtas už mažą
prasizengimą automobilio
vairavimo taisyklėmis. Bet,
kuomet jis buvo atvežtas į
teismą, teisėjas jį įkalino
net po \$50,000 užstatu tur-
tu arba \$25,000 grynais pi-
nigais. Nežinantieji kame
reikalas, labai nustebė, bet
paskui priežastis buvo iš-
aiškinta: Loomeris anks-
čiau buvo kaltinamas kaip
komunistas, o teisėjas anks-
čiau buvo Ohio ne-ameriki-
nio komiteto narys.

delegacija, kurią sudarė Snieč-
kus, Gedvilas, Paleckis ir kiti
ir padėjo ties urnų vainiką.

—:—

Rytoj, gegužės 8 dieną Chi-
cagoje vilniečiai turės savo su-
važiavimą.

Abejoju, ar jų suvažiavime
bus kas nors iš New Yorko
lietuvių. O tai, prisipažinki-
me, nėra gera.

Kas pasidarė su 10,000,000 Salko skiepy, dar paslaptis

New Yorkas. — Niekas,
nei Nacionalė Fondacija
prieš Vaikų Paralyžių, nei
valdžios sveikatingumo or-
ganai, nei daktarai, nei
vaistų gaminimo firmos,
negali pasakyti, kas pasida-
rė su 3,000,000 kubinių cen-
timetrų Salko skiepy prieš
polio, kas užtektu 10,000-
000 vaikų įskiepijimui.

Kompanijos pagamino
10,500,000 kubinių centime-
trų, bet fondacija, kuri tu-
ri aprūpinti mokyklas, ga-
vo tik 7,500,000. Kas pasi-
darė su likusiais, yra pa-
slaptis.

Yra įtarimo, kad kai ku-
rie to vaisto fabrikantai
palaiko jį pas save, kad
paskui pardavinėti priva-
tiniai už aukštesnes kainas.

Baltimore. — Negras Wal-
ter T. Dixon buvo išrinktas
į miesto savivaldybę, — pir-
mas negras toje vietoje.

Atstovų butas balsavo remti ūkines kainas

E. Bensonas nepatenkintas;
demokratai yra laimėtojai

Washingtonas. — Demo-
kratai sukaupė savo jėgas
atstovų bute ir 206-iais bal-
sais prieš 201 nutarė at-
steigti griežtas ūkio gami-
nių kainų kontroles. Šis
pasiūlymas dabar eis į se-
natą. Ar demokratams pa-
siseks jį praveisti ten, yra
didelis klausimas, nes gru-
pė reakcinių demokratų
senatorių jau pasisakė
prieš.

Vienok, Eisenhowerio ad-
ministracija, ypatingai žė-
mės ūkio reikalų sekreto-
rius Ezra Taft Bensonas,
rodo dideli nepasitenkini-
mą atstovų buto nubalsavi-
mu. Republikonai jaučia,
kad jeigu tas ir nebus pra-
vesta, demokratai atsiekė
žymų laimėjimą, nes pasi-
rodė kaip fermerių reika-
lų gynėjai ir jie gali tikė-
tis daugiau fermerių balsų
ateinančiuose rinkimuose.

Už tą įstatymo projektą
atstovų bute balsavo 185
demokratai ir 21 republiko-
nas, prieš 29 demokratai ir
172 republikonai.

Atominis sprogimas beveik sunaikino pavyzdinį miestą

Yucca Flat, Nev. — Ban-
domasis atominis sprogi-
mas, kuris buvo prarastas
ketvirtadienio rytą, beveik
visai sunaikino pavyzdinį
miestelį, kuris tam tikslui
buvo pastatytas netoli spro-
gimo vietos.

Pasirodė, kad dviaukščiai
ir vienaaukščiai iš plytų
pastatyti namai tapo su-
griauti, bet keli namai, ku-
rie buvo pastatyti iš kieto
cemento, liko stovėti. Taip-
gi liko bokštas, kuris buvo
„radijo stotis.“ Iš cemen-
to pastatytos požeminės
slėptuvės liko nepaliestos.

Bandomajame miestelyje,
kuris buvo pavadintas „Sur-
vival, USA,“ nebuvo žmo-
nių, bet buvo keli šimtai
pelių ir keliolika šunų. Šu-
nys buvo užmigdyti tam ti-
krais vaistais, taip, kad jie
nekenkėtų mirdami. Pagal
tai, kas atsitiko su šuni-
mis ir pelėmis, ekspertai
spres, koki šansą turi žmo-
nės...

Sprogimas buvo girdimas
300 mylių atstume ir švie-
sa matoma net Vakariniame
pakrastyje, prie Ra-
maus Vandenyne. Vėjas,
kuris po sprogimo pūtė į
šiaurę, atominės dulkes
pradėjo nešti Kanados link.
Matyti, kad tokio vėjo
mokslininkai laukė, nes Ka-
nada tame ruože daug re-
čiau apgyventa, negu Jung-
tinės Valstybės. Bet ar ka-

JAV veteranai jau išskrido į Tarybų Sąjungą

Vargais negalais išgavo
Amerikos valdžios pasus

New Yorkas. — Devyni
amerikiečiai karo vetera-
nai, kurie 10 metų atgal
Vokietijoje prie Elbos upės
pirmieji sutiko tarybinius
karius, išskrido Maskvon.
Tarybinė valdžia jiems len-
gvai davė įvažiavimo vizas
ir net apmokamą kelionę
nuo Paryžiaus iki Maskvos,
bet sunkenybių buvo su
Amerikos paspartais ir ke-
lionės lėšomis iki Pary-
žiaus.

Valstybės departamento
pasų skyrius pagaliau jiems
pasus išdavė. O kaslink
kelionės iki Paryžiaus, ve-
teranams pasisekė sukelti
\$5,583. Tam tikslui jie da-
lyvavo, radijo programoje
„Strike It Rich,“ kur lai-
mėjo \$500, dar \$500 jiems
dovanojo stotis, o daugiau
jiems dovanojo pavieniai
žmonės.

Veteranams vadovauja
chicagietis Joseph Polows-
ky.

Washingtonas. — Ameri-
ka perduos dar du savo lai-
vyno nakintuvų ir vieną
kreicerį.

Paskutiniai pranešimai

Louisville, Tenn. — Gele-
žinkelietis, Louisville -
Nashville streiko dalyvis,
buvo rastas nušautas
vieškelyje. Unija kaltina
kompaniją ir jos ginkluot-
us samdinius tame žudy-
me. Policija jau suėmė
4 ginkluotus streiklau-
žius. Derybos, kurios bu-
vo vedamos tarp unijos ir
geležinkelio kompanijos,
buvo staiga nutrauktos,
kai sužinota apie strei-
kiero mirtį, — unijistai
be žodžio apleido derybų
kambarį.

Chicago. — 9 benamiai
sudegė ir daug buvo su-
žeista biedname „viešbu-
tyje“ Madison street val-
katų apylinkėje. „Vieš-
butis“ vadinosi „Comfort
Hotel.“ Įnamiai ten mie-
gojo siaurose medinėse
lovoose, kurios stovėjo
kambariuose lyg nar-
vuose.

Saigonas. — Čia plinta
žinios, kad Pietinis Viet-
namas bus paskelbtas
respublika, taipgi žinios,
kad Bao Dai skubiai
skrenda Vietnamą, kad
to neprileisti.

A.F.L. reikalauja iš Kongreso neatidėti \$1.25 algos įstato

Washingtonas. — Ameri-
kos Darbo Federacija atsi-
kreipė į Kongreso atstovų
butą su reikalavimu, kad
nebūtų atidėliojamas \$1.25
valandai įstatymo planas.
Tas planas dabar randasi
atstovų buto darbo reikalų
komisijos rankose. Yra pa-
vojaus, kad jis gali būti pa-
dėtas ant lentynos ir pa-
mirštas.

AFL pildojomi taryba tik
baigė savo posėdį. Ten bu-
vo iškelta, kad senate tas
pakelto algos minimumo
įstatymas gali būti praves-
tas, bet kėblumai numato-
mi atstovų bute. Kaip yra
žinoma, dabar valdžios nu-
statyta, kad darbininkas
turi gauti bent 70 centų
valandai, — tai dabartinis
minimumas. Unijos sako,
kad darbininkui reikia bent

\$1.25. Eisenhowerio admi-
nistracijai laikosi nuomo-
nės, kad algas reikėtų pa-
kelti tik iki 90 centų.

AFL stoja už algos mi-
nimumo galiavimą ne tik-
tai kontinentalinėse Jung-
tinėse Valstybėse, bet ir
Puerto Ricoje, taipgi už 35
valandų darbo savaitę. CIO
jau seniau išstatė visai pa-
našius reikalavimus.

Neseniai vienas fabrika-
tų sąjungos (NAM) atsto-
vas sakė kongresinei darbo
komisijai, kad fabrikantai
ne tik stoja prieš pakeltą
minimumą, bet norėtų viso
minimumo įstatymo panai-
kinimo, kitaip sakant, no-
rėtų teisės mokėti pagal
savo nuožūrą, net mažiau
70 centų, kur tas jiems pa-
sisektų.

Pietiniame Vietname

Du kongresai pasėdžiavo,-- ir pasisakė prieš Bao Dai

Saigonas. — Čia savo po-
sėdžius laikė du kongresai.
Pirmasis, kuris vadinasi
skambiu Liaudies Tauti-
nai-Revoliucinio Kongreso
vardu, susideda iš 4,000
įvairių partijų ir grupių
atstovų, kurie remia prem-
jerą Diemą. Jie yra deši-
niųjų partijų, religinės Cao
Dai sektos ir Hoa Hao sek-
tos dalies atstovai.

Jie savo kongrese kalbė-
jo prieš komunizmą ir ko-
lonializmą, bet tik francū-
zišką, neminėdami ameri-
kietiškojo. Manoma, kad
tas skambaus vardo saskri-
dis yra amerikiečių įnagis

prieš francūzus.

Vyriausįjį prakalbą tame
kongrese pasakė Cao Dai
karinių jėgų vadas genero-
las Nguyen Thanh Phuong.
Kongresas priėmė rezoliu-
ciją už visišką „impero-
rius“ Bao Dai pašalinimą.
Kitas kongresas susidėjo
iš 50 provincinių gubernato-
rių ir policijos viršininkų.
Jie irgi išreiškė pasitikėji-
mą Diemui ir pasisakė prieš
Bao Dai, bet ne taip aiškiai.
Jie reikalavo, kad Bao Dai
teisės būtų apžėptos, kad
jo neturėtų klausyti val-
džia, bet nereikalavo jo vi-
siško pašalinimo.

Indai nutarė modernizuoti vedybas bei išsitukimus

New Delhi. — Indijos pa-
rlamentas priėmė visą eilę
įstatymų, kuriais moderni-
zuojamos vedybos bei išsi-
tuokimai (divorsai). Ve-
dybos dabar turės būti
registruojamos valdiškose
įstaigose, o ne tiktai pas
dvasiskius. Be to, bus pri-
pažintos ir pasaulietiškos
vedybos. Išsitukimai bus
leidžiami, juos spres teis-
mai, panašiai, kaip kituose
kraštuose. Be to, leidžia-
mos vedybos tarp įvairių
kastų (luomų) žmonių.

Nehru sakė parlamentui,
kad šie nauji įstatymai yra
didelis žingsnis pirmyn In-
dijos istorijoje.

Taipgi diskusuojamas
įstatymas, pagal kurį mo-
terys galėtų paveldėti tėvų
turtus panašiai kaip vyrai.

Ar Tamsta jau gavai Lais-
vę naują skaitytoją? Jei ne,
tai pasirūpink gauti.

Mandes-France dabar laiko radikalų partijos vadeles

Paryžius. — Radikal-soci-
alistų partija dabar pilnai
randasi buvusio premjero
Mendes-France rankose, sa-
ko Paryžiaus spauda. Se-
dnybos dabar turės būti
registruojamos valdiškose
įstaigose, o ne tiktai pas
dvasiskius. Be to, bus pri-
pažintos ir pasaulietiškos
vedybos. Išsitukimai bus
leidžiami, juos spres teis-
mai, panašiai, kaip kituose
kraštuose. Be to, leidžia-
mos vedybos tarp įvairių
kastų (luomų) žmonių.

Nehru sakė parlamentui,
kad šie nauji įstatymai yra
didelis žingsnis pirmyn In-
dijos istorijoje.

Taipgi diskusuojamas
įstatymas, pagal kurį mo-
terys galėtų paveldėti tėvų
turtus panašiai kaip vyrai.

ORAS NEW YORKE
Giedra, švelnu.

LAISVĖ
LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisve, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
President JOHN GRUBAS; Secy-Treasurer, WILLIAM CHAPLES
Editor, ROY MIZARA
SUBSCRIPTION RATES
United States, per year \$8.00
United States, per 6 months \$4.50
Queens Co. \$9.00 per year
Queens Co. \$5.00 per six mos.
Canada and Brazil, per year \$9.00
Canada and Brazil, 6 months \$5.00
Foreign countries, per year \$10.00
Foreign countries, 6 months \$5.50
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
under the Act of March 3, 1879

"VILNIS"

KAĮ VISUS SKAITYTOJUS ši Laisvės laida pasieks, vilniečiai jau bus atšventę savo laikraščio 35-erių metų gyvavimo sukaktį.

Vilniec bendrovės akcininkų metinis suvažiavimas įvyksta rytoj, gegužės 8 dieną, Chicagoje. Ten toji laikraščio sukaktis bus atžymėta.

Vilnis gimė, pasauliui pasirodė 1920 metų balandžio 8 dieną.

Ją pradėjo leisti nedidelis būrelis entuziastų, jaunų, pilnų energijos žmonių.

Tai buvo nedidelis laikraštis, keturių puslapių, ėjęs kartą per savaitę. Neužilgo Vilnis buvo pradėta leisti du kartu per savaitę aštuonių puslapių didumo.

O 1926 metų rugsėjo 18 dieną Vilnis buvo pradėta leisti dienraščiu. Dienraščiu ji eina ir šiandien.

Tokia trumpa šio liaudiško dienraščio istorija.

35-ERI METAI bet kokiame lietuviškame laikraščiui "gedos nedaro." Bet Vilniai toks metų skaičius turi didžiausios reikšmės.

Vilnis gimė Chicagoje, kur buvo įsigalėjusios menševikų Naujienos. Per metų eilę P. Grigaitis Vilnį ignoravo, atsisakė minėti jos vardą Naujienų skiltyse. Jis manė, jog tuo būdu Vilniai tiek pakenks, kad ji negalės išsilaikyti. Jis manė, kad tuo būdu jis padės chigiečiams lietuviams Vilnį "pamiršti."

Bet tai menševikams nepavyko padaryti.

Juk tik tas faktas, kad Vilnis išgyvavo 35-erius metus, rodo, kad ji buvo labai reikalinga Chicagos ir kitų miestų lietuviams darbo žmonėms!

—

CHICAGA — Amerikos lietuvių sostinė, sako žmonės. Ten lietuvių gyvena didesnis skaičius, negu bet kuriame kitame mieste.

Chicagoje eina klerikalų Draugas ir menševikų Naujienos: ten pat dar tebeprasirodo ir pernelyg miglota sandariečių Sandara. Šitie trys laikraščiai, iš tikrųjų, mučė praeityje ir tebemuša dabar į vieną būną visais esminiais visuomeniniais klausimais.

Vilnis iš pat pirmųjų dienų savo gyvavimo užėmė kitokią poziciją.

Ji kovojo ir tebekovoja prieš rasizmą, už lygias teises negrams—šis klausimas ypatingai Chicagoje yra opus.

Ji kovojo už pravedimą įstatymų, teikiančių bedarbiams pašalpas ir senatvėje pensijas.

Karo metu Vilnis griežtai stovėjo už tvirtinimą karių pastangų, už tvirtinimą raminio fronto, už besąlyginį sutrėskimą fašistinės asies.

Karui pasibaigus, Vilnis, kaip progresyviškas liaudies dienraštis, kovoja už taikos išlaikymą.

Ji tebekovoja už civilines laisves, už jų išlaikymą Amerikos žmonėms; ji tebekovoja prieš makartizmą ir visokią plauko reakcininkus; ji tebekovoja už gėrbūvį visiems Amerikos žmonėms.

Visa tai anieks laikraščiams nerūpi. Dėl viso to įvairūs gaivalai, sukurstyti kitų, Vilnį puola. Kiek kartų Vilnies įstaiga buvo užpulta chuliganų, langų daužytojų, padegėjų! Kas jie? Tai vis liaudies prieštai, fašistai arba jų samdytieji agentai.

Tik to neužteko: du Vilnies redaktoriai—Vincas Andriulis ir Leonas Prūseika—buvo suimti, ir valdžia ryžtasi juodu išdeportuoti. Jų bylose, apklausinėjimuose, vyriausiasis roles vaidino P. Grigaitis ir S. Strazdas, menševikų tūzai!

Ką visa tai rodo?

Tai rodo, kad ypatingai iš menševikų pastogės elementai trokšta Vilnį pasmaugti, trokšta užslopinti tą balsą, kuris nuolat ir nuolat kelia aikštėn, stato prieš lietuvių visuomenės akis tų ponų blogus darbus, žalingą mūsų šaliai politiką.

Mes nemanome, kad ir kitiems liaudies neprietaikams pavyks savo tikslus pasiekti.

Bet tai sakytų sako kiekvienam pažangiam žmogui, kaip reikia budėti, kaip reikia stovėti nuolatinėje sargyboje ir remti Vilnį ir visą pažangiąją spaudą.

Mums rodo, kad Vilnis, leidžiama bendrovės, kuriai priklauso daugybė amerikiečių lietuvių, turi daug draugų ir priešių visur. Jie sielojasi jos pasiekimais. Turėdamas tiek daug draugų ir priešių, pažangusis Chicago lietuvių dienraštis, mes manome, dar turi progų ilgai gyvuoti!

35-erių metų Vilnies gimtadienio minėjimo proga mes nuoširdžiai jai to ir linkime!

2 pusl.—Laisvė (Liberty)—Šeštad., Gegužės (May) 7, 1955

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

DARBO ŽMONIŲ RYKŠTĖ

Kanadiškas Liaudies Balsas rašo:

"Vienas iš Kanados unitistų lyderių aną dieną pareiškė, kad tiesiog 'kriminališkas dalykas,' kad Kanadoje šiuo tarpu yra virš 630,000 bedarbių. (Kovo viduryje buvo 632,900 bedarbių, kaip raportavo samdos biurai.)

"Tik pagalvokit, kokius nuostolius darbininkija turi. Daleiskime, kad jie visi uždirbdavo vidutiniškai tik po 50 dolerių per savaitę. Būdami be darbo, jie vidutiniškai gauna po 20 dolerių per savaitę. Jie visi kas savaitę turi \$18,987,000 nuostolių, skaitant kiekvienai šeimai po 30 dolerių nuostolio per savaitę.

"Nedarbas kapitalistinėje šalyje yra viena iš skaudžiausių rykščių."

Taip, nedarbas yra baisi darbininkų nelaimė kapitalistinėje santvarkoje. Kas iš to, jei darbininkas ir nemažą algą uždirba, kol jis dirba. Bet užėjo krizė, nedarbas, kuris dažnai tesiasi ilgoką laiką, na, ir darbininko sutaupos išsenka.

Nedarbas visuomet stovi darbininko galvoje kaip kokia pabaisa ir tai jį kankina, alina.

TOJI JU "BENDRUOMENĖ"

Šiuo metu vyksta rinkimai "Bendruomenės" valdybos narių. "Bendruomenė", kaip žinia, vadovauja plačiagerklis prelatas Jonas Balkūnas. Eina aštri kova: klerikalai ryžtasi, kad būtų išrinkti į "Bendruomenės" valdybą jų plauko žmonės. Atrodo, kad jie ir laimės. Ta proga chigiečiai Sandara rašo:

"Atrodo, kad 'Bendruomenė', kuri buvo užsimojusi sujungti visus lietuvius į krūvą ir įgyvendinti nematyta, neregėta vieningumą lietuvių darbams, pati paneigė tą, ka ji iškilmingai skelbė veik per dešimt metų.

"Paskelbus 'visuotinus' rinkimus į 'Bendruomenės' tarybą, toji Gibraltaro uola susiskaldė į keturias ar penkias dalis, kurios ėmė peštis tarpusavyje. Pasiūlyė vieši ir slapti vieni kitų puldinėjimai, išlindo kaip yla iš maišo varžytinės delstovų, pridėjo partinių sąrašų ir pasekoje to, mes regime dabar tikrą kačių kermošų."

Marijonų Drauge kažkoks dipukas Luponis ragina savo sėbrus protestuoti prieš laikraščio "Des Maines Register" sumanytą parkvesti į Ameriką Tarybų Sąjungos kolektyviečių - valstiečių delegaciją.

Kaip žinia, tas laikraštis tokį sumanymą išskėlė jau seniai. Jo nuomone, į Ameriką turėtų atvykti Tarybų Sąjungos valstiečių delegacija ir susipažinti su tuo, kaip Iowa valstijos fermeriai kornus ir gyvulius augina.

Po to kilo kita mintis: pasiūsti amerikiečių fermerių delegaciją į Tarybų Sąjungą, kad amerikiečiai susipažintų su tuo, kaip Tarybų Sąjungos žemdirbiai žemę dirba.

Kaip matome, sumanymas labai gražus. Jei jis būtų įgyvendintas, tai labiau suartintų abi didžiū-

les šalis — Tarybų Sąjungą ir Ameriką. Tai daug reikėtų taikos išlaikymui.

Marijonų laikraščio bendradarbis, kuris trokšta ne taikos, o karo, tokį Iowa laikraščio sumanymą žiauriai smerkia, išvadindamas Tarybų Sąjungos valstiečius "kraugeriais."

Tikrai marijoniškai!

"PLAUKIOJANTIS FABRIKAS"

Uruguajaus lietuvių laikraštis Darbas rašo:

"Balandžio 17 d. į Montevideo uostą įėjo Tarybų Sąjungos banginių medžiotojų flotilija 'SLAVA', susidedanti iš 15-kos nedidelių laivų ir vieno laivo-fabriko, kurio įtalpa yra 29,000 tonų, ilgis 155 metrai. Medžiotojų laivai turi tarp 120 ir 170 tonų įtalpos.

"Slava' flotilijai vadovauja kapitonas direktorius Aleksiejus Nikolajevičius Solianikas; igulą sudaro 754 asmenys. Jau 9-tą kelionę padaro į Pietų vandenį ir šiuo sykį tarp 19-kos kitų šalių banginių medžiotojų flotilijų 'Slava' užėmė pirmą vietą, sumedžiojusi 3,200 banginių. Laive - fabrike visas komplikotas darbas yra mechanizuotas.

"Slava' turi 20,000 knygų biblioteką; kiną su 100 filmų; yra dramos ir muzikos rateliai. Turi gerai įrengtą spaustuve su linotipu ir leidžia laikraštį 800 egzempliorių tiražu.

"Tai tokia, suglaustai pasakius, yra tikrovė apie 'Slava' flotiliją, kurios atvykimas į mūsų uostą sukėlė didelį žmonių susidomėjimą, ką patvirtina uosto krantinėse susirinkusi daugtūkstantinė minia."

Grand Rapids, Mich.

Mirė K. Jakimavičius

Balandžio 9 d. Rosedale kapinėse palaidotas Kazys Jakimavičius (Jakems), daug metų išgyvenęs Grand Rapids.

Jisai paliko giliam nuliūdime savo žmoną Alice, dukterį Evelyn ir sūnų Robertą. Robertas su tėvu buvo real estate'je biznyje per daugelį metų. Jis laido tuves susirinko daug giminių, kaimynų, pažįstamų, nes Kazys Jakimavičius buvo plačiai žinomas žmogus.

Kazys, jei neklystu, atvyko Amerikon 1911 metais. Tik visai trumpą laiką jisai pagyveno Waterbury ir Ansonia, Connecticut valstijoje. Jam ten nepatiko ir jis grįžo atgal į Grand Rapids.

Kazys Jakimavičius gimė Vartų kaime, Gražiškių valsčiuje, Suvalkijoje. Jisai buvo visai jaunas vaikinąs, kai atvyko Amerikon.

Seniau K. Jakimavičius daug darbavosi tarpe Grand Rapids lietuvių. Jis daug darbavosi prie Sūnų ir Dukterų Draugijos ir pereitais metais buvo draugijos prezidentas, bet šiemis metais į pirmininkus nekandidavo dėl susipažėjusios sveikatos.

Real estate, apdraudos biznyje K. Jakimavičius buvo per 25 metus. Jam sekėsi gerai. Kai buvo jaunesnis, Kazys rašinėdavo korespondencijas ir "Vilnį."

Lai bus jam ramu šaltjo kapių žemelėje!

Kajmynas

Varšuva. — Lenkijoje sumažintos kainos visai eilei gyvenimo reikmenų.

Ar turi tarybiniai piliečiai teisę jungtis į visuomenines organizacijas

(Iš laiško)

Tarybų Sąjungos piliečiai turi teisę jungtis į įvairias visuomenines organizacijas. Ši teisė įstatyminiai užtvirtinta TSRS Konstitucijoje. Pagrindiniame Tarybinės valstybės įstatyme. Konstitucijos 126 straipsnyje kalbama: "Sutinkamai su darbo žmonių interesais ir siekiant išvystyti liaudies masių organizacinę sąveiklą ir politinį aktyvumą, TSRS piliečiams užtikrinama teisė jungtis į visuomenines organizacijas: profesines sąjungas, kooperatyvinius susivienijimus, jaunimo organizacijas, sporto ir gynybos organizacijas, kultūros, technikos ir mokslo draugijas..."

Tarybinė valstybė ne tik nekludo piliečiams jungtis į įvairias visuomenines organizacijas, bet, atvirkščiai, visapusiškai padeda vystyti jų organizuotumui ir sąveiklai. Tarybiniai žmonės plačiai naudojami savo teise. TSRS visuomeninių organizacijų pagrindinę ypatybę sudaro jų mažiskumas.

Beveik visi TSRS darbininkai ir tarnautojai susijungę į profesines sąjungas, kurios savo eilėse prikaityto daugiau 40 milijonų žmonių. Tarybinės profsąjungos organizuotos pagal gamybinius požymius: pavyzdžiui, anglies pramonės darbininkai ir tarnautojai jungiasi į anglies pramonės darbuotojų profsąjungas, geležinkelio darbininkai ir tarnautojai susijungia į geležinkelio transporto darbuotojų profsąjungą ir t. t. Tarybinės profsąjungos rūpinasi darbininkų ir tarnautojų materialinių buitinių sąlygų pagerinimu, aktyviai dalyvauja visose šalies valstybinio, ūkinio, visuomeninio ir kultūrinio gyvenimo srityse. Jų žinioje randasi didžiulės valstybinio socialinio draudimo lėšos. TSRS profsąjungos turi savo laikraščius, žurnalus, tūkstančius klubų, kultūros rūmų, poilsio namų ir sanatorių.

Kita labiausiai masinė TSRS visuomeninė organizacija yra kooperacija. TSRS kooperacijos pagrindinės formos yra valstiečių kolektyviniai ūkiai (kolūkiai), į kuriuos susijungę beveik visi TSRS valstiečiai, o taip pat verslinė ir vartotojų kooperacija. Verslinė kooperacija jungia pavienius amatininkus: batsiuvius, siuvėjus, laikrodininkus ir t. t. Vartotojų kooperacija jungia daugiausia kaimo gyventojus. Ji turi platų prekybos įstaigų tinklą ir veda kaime beveik visą mažmeninę prekybą.

Tarybų Sąjungoje yra daug sportinių organizacijų ir draugijų: "Dinamo", "Spartakas", "Zenitas", "Torpedo", "Krylja Sovietov", "Lokomotyvas", "Darbo rezervai" ir kitos, kurių nariai yra milijonai žmonių. Kaip taisyklė, visos profesinės sąjungos turi savo masines sportines draugijas: "Sachtior", "Metalurg", "Vodnik", "Stroitelj", "Pisčevik", "Medik" ir t. t.

TSRS yra nemažai kultūros, mokslo-technikos draugijų, jungiančių žymius tūkstančių mokslo ir

technikos darbuotojų, literatūros ir meno veikėjų. Taip, pavyzdžiui, Visasąjunginė politinių ir mokslinių žinių skleidimo draugija skleidžia žinias TSRS gyventojų tarpe. Ši draugija turi savo skyrius visuose šalies miestuose ir priskaito virš 300 tūkstančių narių — mokslo ir technikos veikėjų, pedagogų, žurnalistų, literatų, artistų ir t. t.

Visasąjunginės mokslinės inžinerijos-technikos draugijos jungia inžinierius, technikus, išradėjus, gamybos novatorius. Jos organizuotos pagal šakas ir technologinius požymius. Yra, pavyzdžiui, vandens trans-

SKAITYTOJŲ BALSAI

Išpūdžiai, atsiprašant; žmoneliai, blaivykitės!

Prie pirmos progos buvau pasižadėjęs aplankyti savo gimines Bostone ir jo apylinkėje. Taigi balandžio 24 d., atvaizdinus "Prasvilptą Laime" Worcesterį, tuoj atitrūkiau nuo savos grupės (o tai nelengva, kažkaip neįauku palikti juos linksmoj nuotaikoje). Oras baisiai prastas, tik dėka drg. A. Norus-Narusėvičiaus paveziojimui, kur tik aš norėjau, galėjau aplankyti savuosius. Pirmąjį vietinį J. T., vykstu susitikti Vernon kluban, bet nerandu, jau išėjęs, tad einu aplankęs dar kaiminką L., sugrįžęs, Mrs. B. Norus patvirtas karštais pietumis ir Andriaus pavėžintas stotin, vykstu Bostonan.

Oras bjaurus, tai neįdomu tēmyti pakelės vietoves. Pasiekęs centrą, skubu Cambridge'ui pas G. P., savuosius. Randu tik žmogą namie: ji sako, Džordžius nedirba, tai kur nors tavernoje, mažoj ar didžioj, ant Hampshire stryto; randu mažoj. Nors nesimatę nuo 1931 metų, bet pažinau jį iš kalbos, jo dažnaus vartojamo atarimo kitam: "valgyk duona savo, broli mano." Jurėis tuoj apsiverkė. Girdi, ne tavernoj turėjau susitikti; sako, pirštą susižeidęs, nedirbu, tai ir stuboj nenoriu sėdėti, bobos grizinamas, tai atleisk. Girdi, kad užsigėręs. Atleidžiu, sakau, tik eiva namo ir pavėžėk mane į So. Bostoną pas antrą giminę Damuką. Gerai, sako, važnuosime, tik kažin, ar rasime jį namie; mat, ir D. jau antrą savaitę, kai neišsipagirioja.

Važiuojam. Pakelėj stovėjome parapijono J. G. tavernoje. Prie baro vargu "dasimu't," net nei stilių prie baro nėra atsisėst; kostumeriai arkliskai stovinčiomis turi atsigert. Apilankėme ir "Keleivio" įstaigą. Patalpos geros. Jau nuškis linksmas, parodė

porto darbuotojų, geležinkeliečių, liejiku, masinių gamybinių, metalurgų, naftininkų, souvirintojų, skybininkų ir kitos inžinerijos-technikos draugijos.

Įvairių mokslo šakų veikėjai taip pat turi savo draugijas: Visasąjunginė D. I. Mendelejevo vardo chemijos draugija, Visasąjunginė astronomijos-geodezijos draugija, TSRS geografijos draugija ir kitos. Rašytojai, kompozitoriai, architektai, menininkai, artistai yra susijungę į savo sąjungas: Tarybinių rašytojų sąjungą, Tarybinių architektų sąjungą, Tarybinių kompozitorių sąjungą, ir t. t.

Visos TSRS visuomeninės organizacijos organizuotos savo narių savanoriškumo ir lygiateisiškumo principu ir veikia sąveiklos pagrindu.

K.

spauštuvės įrengimus, kur be jo dirba dar šeši darbininkai. Atlikus mažą biznišką reikalą, važiuojam pas Damuką. Ši kartą daisiskaminam, prisikeliam jį iš miego. Susitkęs mane, teisinasi: O, Joneli, oras pasitęs, tai nuėjau kluban atsipaguriot; išbuva ten visą dieną su pijokais, o Blnstrubiuose pavalgęs parėjau pasilsėt. Dabar, jei norit, sako, padainuosiu "O varge, varge, vargeli mano." Ir dabar, sako, eisim kluban paūzt.

Ir vėl aplankėme klubą su Pranačiu užu baro ir vėliau Blnstrubių nakties butan (netoli). Susirandutik negaliu "susirokuoti," per daug "paėmęs." Važiuojam pas V. L.; čia stuboj tamsu, gal jau miega. Važiuojam pas jaunesnės kartos lietuvių France ir Algirdą, Mulberyj. Jie gražiai moderniškoj naujoj stuboj įsikūrę. Bravo jiems! Toliau kur važiuot jau vėlu, tai nakvnei važiuoju pas Mr. ir Mrs. Norus. Išmiegojęs gerai ir aplankęs dar kaiminką L., sugrįžęs, Mrs. B. Norus patvirtas karštais pietumis ir Andriaus pavėžintas stotin, vykstu Bostonan.

Ridgewoodo sėliūninkas

H. Macmillan pasiūlys Keturių Didžiųjų sueigą

Londonas. — Britų valdžia paskelbė, kad užsienio reikalų ministras Haroldas Macmillanas ateinantį sekmadienį pasiūlys susaukti Keturių Didžiųjų pasitarimus artimiausioje ateityje. Macmillanas savo pasiūlymą padarys Dulesui ir Pina'y'ui, kuomet jis susitiks Paryžiuje. Britai dabar laikosi nuomonės, kad Eisenhowerio - Bulganino - Edeno - Faure pasitarimai pageidautini artimiausioje ateityje. Jie taipgi tikdi, kad dabar tam yra pačankesnė dirva, negu buvę kelios savaitės atgal.

Armija iškas traukinio tunelį po ledu-sniegu

Amerikos armija Grenlandijoje pradėjo kasti tunelius po sniego ir ledo kalvomis. Vienas tunelis būsiąs 15 myliu ilgio ir apie 25 pėdos po paviršium. Juo mi bus nutiesta geležinkelio linija, kuri jungs dvi karinės stovyklas.

Kol kas inžinieriai dar nežino, ar bandymas pasiseks.

Karači. — Pakistano moterys reikalauja iš premjero Ali, kad jo pirmoji žmona liktų "pirmąja Pakistano moterimi." Kaip y žinoma, Ali dabar vedė ir kitą žmoną, žymiai jaunesnę, savo sekretorę. musulmoniški įstatymai tą leidžia.

LITERATŪRA IR MENAS

LMS veikloje

RYTŲ FESTIVALIS

Kas mums labiausiai rūpi šiuo tarpu, tai, žinoma, kad LMS pavasarinis festivalis rytinėse valstijose pavyktų geriausiai, kad dalyviai būtų pasiruošę geriausiai išpildyti programą, kad publika skaitlingai atsilankytų.

Pirminis darbas jau eina sklandžiai. Menininkai jau yra pasiruošę, kad abiem dienoms, gegužės 14 ir 15, išpildyti didelę ir gražią programą.

DAR VIENAS SUPRIZAS

Pasirodo, kad mes visvien turėsime viešnią dainininkę iš Chicago. Tai GERALDINE MIKUZIS, kuri pastaraisiais mėnesiais metais puikiai pasirodė koncertuose ir operetėse Chicago apylinkėse.

Geraldine dainuoja Roselando Aido Chore ir ateinančios žiemos sezono vaidins žymiausią rolę operetėje "Rose Marie", kurią tas choras statys. Mums bus labai malonu sutikti šią jauną dainininkę ir ją pirmu kartu išgirsti LMS pavasariniam festivalyje.

Kaip jau buvo garsinta, iš tolimesnių vietovių suplauks visa eilė solistų ir chorų. Bus LIUOSYBĖS CHORAS iš Montello, AIDO CHORAS iš Worcesterio, BROADWAY KVARTETAS iš Bostono, LAISVĖS CHORAS iš Hartfordo, ALDONA WALLEN ir ALDONA KLIMAITĖ, abi garsios solistės, ir ONOS DIRVELIENĖS ir J. SABALIAUSKO duetas. Kiekvienas choras dar patieks iš savo narių tarpo duetus, solo numerius ir kitus dalykus.

Iš pačių newyorkiečių taipgi bus garsiu solistų: SUZANA KAZOKYTĖ, LEONAS JONIKAS, AUGUSTINAS IESMANTA, MADELINE KNORR. Taipgi dalyvaus muzikantai WALLY ir BILLY SHATUSKY, pianistas SERGE SAVITCHEFF ir festivalio akompanistas, kompozitorius PRANAS BALĖVIČIUS. AIDO CHORAS ir SIETYNŲ CHORAS irgi žymiai pasirodys.

Gegužės 14 ir 15 tikrai bus didi dainų šventė. Ruoškimės visi dalyvauti kartu!

IS CENTRO RASTINĖS

Kasdien į raštinę ateina vienas kitas laiškas su penkine. Vienėtai pasi moka duokles. Laiškuose randasi ir šiltų linkėjimų, vienas kitas doleris aukų, o kartais ir pasveikinimas festivaliui.

Dėkojame visiems draugams ir kuopoms už tokius sveikus linkėjimus. Jei daugiau atsisiras, priimsime su mielu noru. Aukavo \$8 35-ta kuopa, Los Angeles, Cal. \$5 Moterų Kultūros Klubas, Chicago ir 185-ta kuopa, New York, taipgi pavienis draugas, meno rėmėjas Tilvikas iš Easton, Pa., aukojo \$25.

Vienas geras darbuotojas iš Detroito rašo į "Laisvės" redakciją:

Gerbiamas Drauge:
Aš patėmėjau Laisvės balandžio 9—55 numerįje atsišaukimą kaslink duoklių mokėjimo. Kiek man žinoma, Detroito progresyvių draugijos, turbūt, irgi nesumokėjo duoklių. Aš nurodysiu visus antrašus ir tegul pasiūnčia laiškus valdyboms (ir toliau seka eilė antrašų. Red.). Todėl jums rašiau, kad neturini Centro sekretorės antrašą.

S. Tvarijons

Ačiu draugui Tvarijonui, kad rūpinasi meno veikla ir darbuote. Laiškai jau pasiusti Detroito kuopoms, ir manau, kad visi įstos į Meno Sąjungą. O Centro antrašas yra 110-06 ATLANTIC AVE., RICHMOND HILL, N. Y.

KUR KAS VEIKIAMA

New Yorko LIAUDIES TEATRAS užbaigė šio sezono gastroles su parengimu Wilkes-Barre, Pa. Ten jie vaidino gegužės 1 komediją "Prašvilpta Laimė". Tai jau septintu kartu buvo vaidinamas šis naujas veikalas šio sezono bėgyje.

Dailės Mylėtoja

Senas Vincas

Viršmoggio likimas

(Poema)

Jis vaikšto, tik—vaikšto, didžiaviriu dedas, Mat, nuožmios skerdynės bei griovimo vadas. Jis grobio betrokšdamas, į viršmoggio kyla, Jo padai ant vietos bestovint net svyla. Jam grobis, vien—grobis didesnis vaidenas, O kraujas, lavonai, griūvėsiai—jo menas.

"Heil Hitler!" Priduoda dar didesnį svorį, Milžinų iškilti jis beregint nori, Kurs prie tikslo eiti tvirtai pasiryžta Ir žingsnį nužengęs, atgal jau negrįžta, Kurs po savo padu žmogų, tarsi slieką, Sutraiškęs tik kraujo pėdsaką palieka.

Jam kvepia Lietuvos dešros ir skilandžiai Ir miškų grobio vėjus eina sklandžiai; Lenkijos, Ukrainos duona ir pyragai, Nes jau vagą rėžia kariški noragai. O už vis labiausia, tai Sovietų plotas, Visokiom's gėrybėm's dėl grobio nuklotas.

Jis vaikšto, tik—vaikšto, grindis padais tvoja, Rankas trin' iš džiaugsmo ir laiką skaitluoja, Kada šis pasaulis bus po globa jojo? "Heil Hitler! Heil Hitler!" Pats sau vis kartojo.

Vaidenos jam rankos iš baimės sustyrę, Už "Heil Hitler!" garbė, kaip miškas iškilę.

Tuo tarpu sužvingo tel'fono skambutis, Tai žinios iš fronto atskrenda linksmutės. Jis sėdo į krėslą, ragelį prie ausies Pridėjęs, net leipdamas, gerų žinių klausė. "Heil Hitler!" Suriko karo didis vadas, Rengės raportuoti, kas frontuose dedas.

Tai nebuvo melas, neigi apgavystė, Dvasią žinios kėlė, buvo ko klausyti. Godžiai žinias ryjo, net varvėjo seilės Iš pergales, grobio, savigarbios meilės. Akys džiaugsmu degė, net lūpos virpėjo, Kai į ausį žodžiai, karvedžio kuždėjo:

"Karo plačios replės, pergale tikyba, Nuo marių lig marių, Rusiją jau žnyba! Vokiečių kolonos, tarsi marių bangos, Priešą laužo, trina ir pirmyn vis rangos! Priešas po mūs padais, raitosi kaip sliekas, O pėdsakoj mūsų tik griūvėsiai liekas!

"Mūs vyrai jau Maskvai stiprų smūgį kirtu, Visos klingės trūko ir bromas išviro. Maskvą, Leningradą kai tik nugalėsiu, Ant Bakų aliejaus tuoj koją uždėsiu. Mūs orlaiviai, tankai, tai karo trimitas, Aukštai dvasią keldamas, link Azijos ritas!

"Mūs draugai japonai, pradėjo maršrūtą, Savo aštriais kardais, Samūrai barzdą skuta. Dabar antras frontas, jeigu ir išlystų, Tai tik saužudytei save išstatytų: Mūs karo mašinos kieto plieno dantys, Kaip bangžuvė silkes, aliantus sukramtys!

"Tada vienas šuolis ir baigsim ant galo, Angliją paklupdė anapus kanalo! Istikims Jūs tarnas," tuo ir baigė kalbą, Karas bus laimėtas su dievo pagalba! Heil Hitler! Heil Hitler! Tartumei iš kapo, Balsas sukuždėjo ir nebyliu tapo...

Raga užkabines, iš džiaugsmo apjako Ir savajam kailį jau neišsitemko. Ir grindis jo padai, dar smarkiau vis kirtu Ir prasmėję to žodžio—viršmoggio jis vorto. Jam, rodės, permaža bus ant žemės vietos, Nors visas pasaulis būtų jo nugalėtas.

Gi kada naktužė uždangą nuleido, Nuovargis išbrinko ant "viršmoggio" veido. Atgulus į lovą, jam nieko nestigo, Prie šilkų maišelio, šilto, greit užmigo. Užmiges sapnavo gavęs sparnus aro, Nuskrido į frontą ir apžvalgė daro.

Kur tik jis nežvelgia, plaukiudamas ore, Gaivališko džiaugsmo sparnais suplasnoja: Telško balos kraujo, lavonais prisėtos Ir rūksta degėsiai ant sodybų vietos. O čia vėlei tankos, kariška mašina, Žmonės, tarsi sliekus, tik traiško, tik trina.

Mato, kaip smogikai minias žmonių varo, Vaiku ar seneliui išimties nedaro — Visus lygiai bruka, spardo, kulbėm's tvoja, O jei kurs parpuola, tas kvėpuot nustoja: Pyktelėjo šūvis ir, vaiko ar senelio, Kraujuose paniro buities galas kelio...

Moterys ir vyrai—daugumas seneliai, Prie motinų širdžių glaudžias jų vaikeliai. Tai belaisvių minios, ką darbui netinka, Tai bevertė prekė į fašistų rinką. O šitokių minių banga bangą varė, Fašistai tik trašą savo laukams darė.

Jos eina veik nuogos, basos apiplėštos, Vos gyvos, nes bado jau beveik suėstos. Moterų net plaukai, jei buvo maknoti, Nukirpti, nes rinkoj juos gali parduoti. Ir dantys bent vienas, jei buvo auksinis, Viskas grobiui tiko, replės anuos skynės.

O kad už tą grobį kiek "atpildo" mesti, Smogikai jiems leido duobes išsikasti... Eilę stovi tėvas, baltagalvis senelis, Šalia jo dukrelė, ant rankų sūnelis... Šiurpulingi raudų, maldų balsai kyla, Sutrata šautuvai ir viskas nutyla...

Lavonai susmunka, tik kraujas sriuvena, O čia jau ir kitą mirtin pulką gria. Hitleris iš džiaugsmo dar vis sparnais aro, Smagiai suplasnoja ir vingį padaro.

Po to nusileido ant "Rusijos kapo", Sparnai jam pradingo, jis milžinu tapo.

Dabar jojo žingsniai platūs ir be galo, Rankos—viršmoggystė, marios sulyg kelių! Tiktai vieną žingsnį, per Sibirą žengęs, Jau stovi Alaskoj, antrą žengtį rengęs. Sapnuoja Kanada, paspyręs nei gryba, Jau Newjorke randas ir daro žvalgybą.

Jisai atsisėdęs ten ant dangarėžio, Valdyti pasaulį, naujus planus rėžo: "Draugui Musolinui, aš pasakęs ačiu, Paliepsiu sukasti jam rubežiaus kapčių. Gi draugams japonams, už talką man duotą, Paskirsiu žvejybai didį, marių plotą...

"Apert to pasaulį išnyks ir rubežiai, Viskas mano saujoj, tik žvangės retežiai. O jei kas prieš dalį, tarsi varlę šoktų, Tas kitiems pavyzdin, kvėpuoti nustotų. "Hei Hitler! Heil Hitler!" Ant galo dadėjo, Nuo milžino balso, žemė sudrebėjo.

Taip jis bemastydas, pavargęs prisnūdo; Baisiai nusigando, kad lovoj pabudo! Iš pykčio net pirštus į plaukus suleido, Bet tuoj susitvarkė, nušvito ant veido. Greitai jis atležo ir plaukus nerovė, Daleido, kad sapnas gali virst tikrove.

Fašistai Sovietams, bekasdami kapą, Pajuto, kad žirkėm's iš viršmoggio tapo: Sovietai per strėnas jų karui kai kirtu, Nugarkaulis trūko, iš kojų išvarto! Jie bėgo kaip žiurkės iš degančio staldo, Kad jokia komanda jau nebesuvaldo.

Jis vaikšto, tik—vaikšto nei tigras už groty, Nes pergale groja jau iš kitų notų. Plaukai pasišiaušę ir veidas išbalęs, Nes mintij vaizdenas tragiškas jam galas. O čia pranešimai iš proto jį varo, Tai pripuolęs klausos, tai balsą uždaro.

"Heil Hitler!" Jo garbei jau niekas nešaukia, Jis įsiutęs vaikšto ir sau galo laukia. Telefono ragą jis bijo paimti, Nes iš įsiutimo gal negyvu kristi.

Tačiau neiškentęs, pridėjo jis ausį Ir perkeltų veidu pranešimo klausė. Vietoj, kad "Heil Hitler!" Tik "farflukti" girdi

Ir tas, tarsi durklų, bado jam į širdį. Be jokių zigzagų, didis karo vadas Keikdamas raportuoja, kas frontuose dedas. Per bombų sprogimą, per užėsį vėjo, Hitleriui į ausį anas dar kuždėjo:

"Daryki ką nori, pekla frontas stojis, Tas tik išnė galvą, kas tur' greitas kojas. Nepaisant nersumo, mūsų karo kniuto, Tūriu pripažinti, kad rusai pasiuto! Mūs kariai tik nešas, kur kuris įmano, Tiktai savo galvas nešdamiesi gano.

"Aš likau bejėgis, be armijos vadas, Greitai ir pats bėgsiu, nes pragaras dedas! Mirtis kožnam žingsnyj, kas vokiškai šneka, Mirtis ir iš priekio ir iš paskos seka. Ir vakarų fronte padėtis gan rūsti, Mūs karo mašinos dantys jau išgrūsti..."

Ir jis ant to žodžio' tik trenksmą išgirdo, O balsui nutrūkus, jis pasiūčiau širdo. Trenkė sau po kojom's telefono ragą, Pajuto, kad smegen's jo galvoj jau dega. Bandė ką sakyti, bet neteko amo Ir iš įsiutimo jo akys aptemo.

Jis vaikšto, tik—vaikšto nei žvėris patrakęs, Paraudusios akys, perkarės, išsekęs. Įf'antimis griežia ir sau plaukus rauja, Tai brauningo "galvą" čiupdamas į saują. Akyse vaizdenas žmonių kraujo bangos, Tai verčias lavonai, tai vėl kitos rangos.

Sovietų lėktuvai virš Berlyno skraido, Niekas jų nešauo, niekas jų nebaido. Gatvėse jis girdi baisy sumišimą, Kaip tolimą griausmą, lyg vėtros ošimą. Dirselia per langą, — jis net išsižioja, Baltos nosinaitės plevėsuoja ore!

O griausmingas šūkis iškyla ant galo: "Ant kartuvių galas karo kriminalo!" Jo drebanti ranka už brauningo stvėrė, Baimė gryną kraują iš veido išgėrė. Trinktelėjo šūvis ir viršmoggis krito, Pasauliui išgirdus net akys nušvito!

Maži viršmoggiukai neteko net žado, Ant šūvio subėgę, viršmoggio nerado! Lakstė, šturmavo, tai į krėslus sėdos — Nejaugi mūs vadas sutirpo iš gėdos?! Su triumfu už taiką! ir staigimu vėjo, Pasauliui nusiaubęs — Heil Hitler nuėjo.

Kerštu dar žaibuoją, ten link tautų akys, Iš kur link atėjo tas žvėris patrakęs Ir žaibus lig tolei, kol fašizmo sriautas, Su šaknim's iš tautų nepalikis išrautas! Kol karo griuvėsių paskutinės plytos, Su prakeiksmu naciams, nebus nuvalytos.

Balandis, 1955 Gibbstown, N. J.

KAUNAS.— Kaune įvyko Valst. filharmonijos muzikinio lektoriaus koncertas-paskaita. Paskaitą tema "Čaikovskio operinė muzika" skaitė jaunasis muzikologas V. Karpavičius. Ištraukas iš Čaikovskio operų atliko filharmonijos solistai A. Repšytė ir G. Šipelytė, operos solistai V. Rubackis ir V. Kavoliūnas. Akompanavo koncertmeisteris E. Borišovas.

Mano gėlė

(Skiriu South Bostono menininkams)

Pasėjau naują gėlę
Į daržą plačiausia,
Liejau ir ravėjau,
Kad išdygt greičiausiai.

Tvėriau aukštą tvorą,
Kad vėjas nelaužtų,
Ir priešas kaimynas
Kad jos neišrautų.

Kai užaugs gėlė,
Ji daržą pražys,
Jos žiedų aromatas
Atmosferoj išskris.

Nužydus gėlė,
Žiedelius numes,
Žiedelių vietelę
Grūdėliai atsisiras.

Kai užaugs grūdai
Ir buiniai subręs,
Bekuliant gėlę,
Daug grūdų atsisiras.

Surinkę grūdėlius,
I dėžę sudėsim,
Nuvežę tėvynėn
Juos plačiai pasėsime.

Tegu jie sau auga
Ir žydi Lietuvoj,
Per amžius tėvelių
Žemelėj laisvoj.

Jaunutis

IS LIETUVOS

LIETUVIŲ BALETO MENININKAI RYGOJE

Laukraštis "Cimie" kovo 13 d. išspausdino I. Voskresensko medžiagą apie LTSR Valstybinio akademino operos ir baleto teatro baleto solistų pasirodymą spektaklyje "Ant marių kranto" Latvijos operos ir baleto teatre.

Dviejų broliškų respublikų —Lietuvos ir Latvijos bendradarbiavimas muzikinės kultūros srityje kasmet stiprėja ir darosi glaudesnis.

Jau daug kartų Rygoje svečiausios geriausios Tarybų Lietuvos menininkai: operos solistai, instrumentalistai, dirigentai, dainų ir šokių liaudies ansamblys, vadovaujamas J. Švedo, ir kiti. Savo rožtu Lietuvoje koncertavo mūsų muzikai.

Siomis dienomis į Rygą atvyko žymiausi baleto solistai —nuspilnę Lietuvos TSR artistai: G. Sabaliauskaitė, T. Sventickaitė, H. Banys ir H. Kunavičius. Jų dalyvavimas baleto "Ant marių kranto" sukelė didelį rygiečių žiūrovų susidomėjimą.

G. Sabaliauskaitė sukūrė patrauklų žvejų mergaitės Kastės paveikslą. Žiūrovas mato ją tarsi švelnią, tai mintyse pasakendusia, tai džiugią, sujaudintą. Artistė įvairiausius jaunosios moters įvairiusius, gracingu ir plastišku šoku. Ypatingai sėkmingos lyriškos scenos — sužadėtinio Mario laukimas ir vestuvių šokiai. Juos išpildant jaučiamas švelnumas, šiluma ir muzikališkumas.

Žvejo Mariaus, buvusio kario, grįžtančio į gimtąjį kolūkį, prie savo mylimo darbo, paveikslą įtikinamai kuria H. Banys. Jo šokis charakteringas dideliu ryškumu, lengvumu ir šuolio dailumu.

H. Kunavičius tiksliai ir giliai, aukštu meistriškumu sukurė vyriško ir energingo brigadininko Jonio paveikslą. Gilų įspūdį daro scena ties švyturio, kur įvyksta kova su priešais. Čia aukščiausią laipsnį pasiekia ryškus H. Kunavičiaus dramatinis talentas.

Kastės draugė žaisminga ir išdykusia Onė atlieka T. Sventickaitė. Jos partija patraukli savo jaunystės gyvumu ir natūralumu. Ypatingai gerai solistai pavyko šokiai merginų šėlyčioje. Švelnus jumoras atskleidžia scenose su įsimylėjusiais Onė Vyta ir Mikiu.

Reikia palinkėti, rašo straipsnio autorius, kad lietuvių baleto solistai dažniau viešėtų Rygoje.

Aldonos pašaukimas

Aldona Kareckaitė išėjo iš plaukimo baseino į gatvę. Didelio miesto triukšmas, nepertraukiamas kažkur skubančių, gyvai apie savo reikalus beesiškančių žmonių srautas pagavo merginą. Ji nejuociom įsijungė į bendrą gatvės ritmą ir paspartino žingsnį.

Lengvas šaltis, papuošęs sidabrine šerkšna nepaklusnius, dar drėgnus plaukus, gnybtelėjo įraudusius skruostus. Bet Aldona nebijojo maskvietiško šalčio. Dabar nebe taip, kaip prieš dvejetą metų, kai išeinant į gatvę reikėdavo panaudoti kuonę visą studentiška garderobą.

Per dvejus mokslo metus J. V. Stalino vardo kūno kultūros institute daug kas pasikeitė Aldonos Kareckaitės gyvenime. Dabar ji prisimena, kaip mokydamsi Kaune, vidurinėje mokykloje, svajoto ir ruošėsi įstoti į architektūros institutą. Ji norėjo eiti tėvo — statybos inžinieriaus — pėdomis. Norėjo tapti architektu, statyti žmonėms puikius patogius namus...

Tačiau įvyko visiškai kitaip. Savo draugų ir tėvų nuostabai, Aldona pasirinko ne architektūros institutą, bet institutą, kuriame ruošiami kūno kultūros ir sporto specialistai.

Kodėl gi taip įvyko? Kas privertė jauną merginą atsakyti savo svajonių? Norint tai suprasti, reikia daug ką prisiminti, ir tada bus aišku, kodėl Aldona taip pasielgė.

Troškimas geros sveikatos

Netolimos praeities prisiminimai atkuria mokyklinius metus. Žema, liesutė mergaitė nepaprastai troško būti stipri, vikri, drąsi. Kaip gi tapti tokia, kaip įgyvendinti savo svajones? Tai galėjo padėti sportas. Ir štai Kareckaitė pradeda žaisti krepšinį, tenisą, tinklinį. Ją galima sutikti bėgimo take ir plaukymo baseine. Žemas ūgis netrukus dė sportuoti. Jaunai sportininkei padėjo vikrumas, mokėjimas greitai suprasti tai, kas svarbiausia.

Vidurinės mokyklos sportininkai dažnai dalyvaudavo varžybose. Jų tarpe visuomet būdavo ir Aldona. Kartą-tai buvo Kijeve-viasąjunginių moksleivių varžybų išvakarėse, draugai pasiūlė Aldonai pamėginti nušokti nuo trampolino į vandenį. Jis atrodė nedaug teatitoleš nuo vandens — vos tris metrus, ir nušokti nuo jo, iš šalies žiūrint, nebuvo sunku. Tačiau, kai Aldona užlipo ir pažvelgė žemyn, vanduo kažkodėl labai atitolė. Ką gi daryti? O juk iki šiol Aldona manė, kad ji drąsi. Vis dėlto reikia šokti. Ir, nugalėjusi nemalonų aukščio jausmą, ji atsispyrė... Šuolis neblogai pavyko. Tačiau tada ji dar negalvojo, jog kada nors teks dalyvauti šuolių į vandenį varžybose.

Pirmieji žygiai

Ir štai, laisvalaikio, išnaudodama bet kurią progą, Aldona pradeda vis daugiau dėmesio skirti šuoliams. Ji jau priprato ir prie aukščio, jos nebebaugina susidūrimas su kietu, krinantį aukštai, vandens paviršiumi. Vykdydama trenerių nurodymus, ji atlieka įvairiausias figūras. Šokant į vandenį nėra

laiko galvoti, ką darysi ore skrisdamas. Visa tai turi būti apgalvota ir pajusta prieš pakylant į trampliną, bokštą, o išėjus į startą reikia sukaupiti visas mintis, kad šuolis būtų kuo geriau atliktas. Taip jaunai sportininkei patarinėjo labiau prityrę draugai, taip ji ir stengėsi daryti.

Pe kelerių metų Aldona tapo gana prityrusia šuolininke. Jai labai patiko šis sporto šaka, reikalaujanti ir vyriškumo, ir mokėjimo gerai valdyti savo kūną, ir gerų nervų. Kiek galimybių kūrybai! Juk šuolių formos tokios įvairios... O kiek malonumo suteikia žmonėms gerai atlikti šuoliai. Aldona tai pastebėdavo. Juk kiekvieną jos šuolį anksčiau už teisėjus plovėjais įvertindavo žiūrovai. Jeigu jie buvo ilgi ir dar nūs, vadinasi, šuolis atliktas gerai. Plovimų skalę skambėdavo gana įvairiai ir pagal ją buvo galima neklįstant spresti, kaip atliktas šuolis. Kuo geriau Aldona pažino šuolių "paslaptis", tuo labiau ji buvo nepatenkinta savimi. Stebėdama, kaip šoka kiti sportininkai, o jų tarpe buvo ir šalies čempionai, ji vis labiau suprastavo, kaip mažai dar ji žino.

Nepasitenkinimo jausmas

Tikras menininkas, tikras meistras niekad nėra patenkintas savo darbo vaisiais. Ką nors nuveikęs, jis staiga pastebi, kad darbe, kuris vakar, jo nuomone, buvo sėdevras, — daug trūkumų. Maždaug šitaip jaučiasi ir Aldona. Štai ji įvykdė pirmojo atskirio reikalavimus. Tačiau ką tai reiškia? Labai nedaug: ji tik gali gerai atlikti penkis šuolius, įeinančius į programą. Padidino įskaitinių šuolių skaičių iki dešimties — ji pradėjo atlikti dešimt šuolių. Bet juk šuolių ne dešimt ir ne dvidešimt. Ir Aldona ne be pavydo žiūrėdavo, kaip laisvai ore laikė šalies čempionė Liubov Žigalova. Sudėtingus judesius ore ji atlikdavo taip gražiai, lengvai, kad juose nebūdavo matyti nei idėto didelio darbo, ieškojimų, o kartais ir nesėkmių. O juk nesėkmių neišvengsi — tai gerai žinojo Aldona iš savo patirties.

Kodėl ne Lietuvoje?

Lietuvoje mažai plaukikų, bet dar mažiau šuolininkų. "Kodėl taip yra?", galvojo Aldona. Ar Lietuvos jaunuosius mokinčius trūksta drąsos, ar jų neįlūjo šis sporto šaka? Tačiau, kalbėdama su draugais, Aldona suprato, kad ji klydo. Lietuvos jaunuoliai ir drąsūs, ir vikrūs, ir stiprūs. Jie mėgsta sportą, mėgsta ir šuolius į vandenį. Bet kur išmokyti šokinėti į vandenį, kaip žengti pirmuosius žingsnius, kas padės tobulinti techniką? Juk uždarų baseinų, pritaikytų šuoliams į vandenį, nėra nei Kaune, nei Vilniuje. Šuolius galima kultivuoti vasarą, bet juk ji trumpa. O, be to, ir trenerių mažai.

Taip yra. Tačiau juk ne visuomet taip bus. Vilniuje jau padėti žiemos plaukymo baseinai pamatai, bus jų ilgainiui ir kituose miestuose. Tada tai tikrai respublikos jaunuoliai parodys, ką gali! O kas gi mokys šuolininkus? Yra, žinoma,

keli treneriai. Na, padės ir ji. Juk ji turi jau šiek tiek žinių, įgūdžių. Bet ar pakanka to? Apie tai vėliau pagaltvoti. Ir juo daugiau Aldona galvodavo, tuo labiau įsitikindavo, kad, norint mokyti kitus, reikia turėti tvirtas žinias. Taip nejuociomis vis dažniau pradėdavo Aldona galvoti apie pedagogo darbą.

Ką pasirinkti?

Ką pasirinkti, kam pasiskirti savo jėgas? Pasekti tėvų patairymu, ar eiti kitu keliu? Netrukus jai buvo pasiūlyta stoti į J. V. Stalino vardo kūno kultūros institutą — sutikti ar ne, kilo klausimas Aldonai. O ką sakys namiškiai? Reikia pasitarti.

Ir štai ji studentė. Tai ne sapnas, o tikrovė. Dar kartą žvilgtėterėjusi į pavarčių sąrašą ant kambary durų, kuriame jai teks gyventi ketverių metų, ji perskaitė savo pavarde.

Aldona greitai susipažino su savo kambary draugėmis. Štai Izolda Tretjakova, atvykusi iš saulėtojo Uzbekistano. Ją vilioja sportinė gimnastika. Šio sporto šaką pasirinko ir Nadia Musesčiova iš Stalingrado. Sverdloskietė Nina Beliakova nutarė tapti slidininke.

Netrukus kambaryje susikūrė vieningas darnus kolektyvas.

(Bus daugiau)

Hart, Mich.

"Nėra draugiškumo"

Kodėl gi jo nėra? "Jeigu ir Rusijoje taipgi nėra draugiškumo kaip ir čia, tai vėlgi tegul būna taip, kaip yra." Tokią mintį teko nugirsti iš tūlos ypato, kuri iš pirmo žvilgsnio švelniui liežuviu neva draugiškumą nudaudo.

Buvo taip. Net į trečią valstybę vyko, tur būt, draugiškumo ieškoti ir pasirodė — surado. Neėmė ilgai, visi nauji draugeliai tapo išbiuroti. Tada nuvyksta į kitą pavietį ir ten susiranda savo plauko "draugus", kurie šaukia: "Knygas reikia deginti, organizacijų nereikia, jokių susiejimų nereikia."

Buvo ir kitaip. Vyras girnuoklis, muštukas, darbo nepalaikė. Moteris, negalėdama jokios rodos gauti, atsisakė nuo vyro, užsidėjo restaurantuką ir pradėjo savistovų gyvenimą. Vyras tai moteriškai spakasties nedavė. Nors moteriškė kreipėsi į autoritetus su skundu ant to vyro, bet jis nebuvo suvaldytas. Pasekmė: Vyras gerokai paėmęs ant drąsos nuvyko pas moterį į jos restaurantuką, nušovė ją ir pats save.

Prieš kelias dienas iš vienos stubelės išėjo du vyrai, vienas jau nepataiko eiti tiesia linija, sykiu kokių 5 metų vaikutis, jauna moteriškė. Staiga pasigirdo lyg šūvis, atsigryžau, moteriškė aukštieninka pargriuvo ant žemės. Bet tuo jau atsikėlė, o svyruojantis dar jaunas vyras apsikabinęs ją už sprando nusivedė į netoli stovintį "trailerhouse." O vyras parnušęs jauną moteriškę ir vėl ją glamonėjantis, matomai nedirbantis, gal jau pusmetis.

Progresyvioji, kultūringoji žmonių dalis, sąmoningoji darbininkija nenori, kar taip būtų, kaip yra, bet nori, kad būtų kitaip, po naujam.

— Buvo lietus, oras šaltokas, bet žolė ir krūmokšniai jau pradeda žaliuoti. Ūkiškai sodininkai jau pradėjo apipurkšti nuodingais skysčiais obelis, vyšnias, pyčius. Ne už ilgo pradės sodai žydėti. Pavasaris jau prie slenkstio.

Hartietis

PRISIMINIMAS

MYLIMO RAYMONDO

Gegužės 8 d. sukanka lygiai trys metai nuo mirties mūsų sūnaus ir brolio. Liūdi jo—

Helen Mattes, motina
Frances, sesuo.
— Philadelphia, Pa.

Montello, Mass.

Naujosios Anglijos moterų sąjūsio suvažiavimas įvyko balandžio 24 d. Liet. Tautiško namo svetainėje. Nepribuvus pirminkei Reinardienei, suvažiavimą atidarė vice-pirminke J. Stigienė. Tos dienos pirminke apsiėmė H. Tamašauskienė; užrašų raštininkė K. Cereškienė negalėjo dalyvauti, tai jos darbą atliko vice-pirminke. Į mandatų komisiją apsiėmė V. Kvietkauskienė ir N. Grybienė. Skaitytą perėjo suvažiavimo užrašai; vienas balsiai priimti. Mandatų komisija raportavo, kad delegacijų dalyvauja 21 nuo 7 kuopų. Kaip viena val. valgėm pietus, kuriuos pagamino E. Stepanauskienė ir T. Kampiškienė.

ANTRA SESIJA

Raportai iš kolonijų. Nekurios kolonijos nusiskundė, kad silpnai veikia. Paragintos veikti smarkiau. Montelloje ir Bostone gyvuoja gerai.

Svarstyta piknikų reikalai. Sąjūsio—birželio 12 d., Lawrence ir Laisvės — liepos 4 d. Montelloje. Suvažiavimo delegatės nutarė remti šios piknikus darbu ir aukomis. Moterų Sąjūsio pikniką nutarė turėti rugpjūčio mėnesį Montelloje.

Sekantis suvažiavimas nutarta turėti Montelloj. Išaukta spaudos ir kitiems reikalingas šimtas penktas dešimt du doleriai.

Valdyba "šiemis metams: pirm. — H. Tamašauskienė, vice-pirm. J. Stigienė, užrašų raštininkė—K. Cereškienė, finansų raštininkė—R. Mickėvičienė, išdininkė — N. Grybienė.

Suvažiavimo raš. J. Stigienė.

Mūsų kuopos veikimas

Balandžio 29 d. įvyko mėnesinis susirinkimas ir minėjimas Gegužės Pirmosios. Prirašė trys naujos narės. Buvo draugiški pasikalbėjimai ir prisiminimai tos garbingos darbininkų šventės. Draugės A. Kukaitienė, E. Kaulakienė ir K. Cereškienė pavaišino skaniais užkandžiais ir arbata. Nutarta turėti gegužinės minėjimą, gegužės 22-ą dieną, Lietuvių Tautiškame Parke, Montelloj. Minėjimas įvyks pirmą v. d. Tam darbu išrinkta komisija, kuri kviečia visus skaitlingai dalyvauti, nes bus skanių valgių ir gėrimų, tad nepamirškite.

J. Stigienė

Auto užmušė 2 vaikus teatro prieangyje

Žviegdamas, be tvarkos leidžiamas auto smogė į EKO Keith teatro prieangį Flushing prie Main St. ir Northern Blvd. Kai auto sustojo, du berniukai jau buvo mirę, o vienas suaugusysis pavojingai sužeistas.

Pradiniame tyrime nustatyta, kad auto vairuotojas Louis E. Robitaille, 46 m. galėjo būti ištiktas širdies negyvelkaps ar apopleksijos ir tuo praradęs auto kontrolę. Jį rado nūvirtusį po ratu, jau mirusį. Užmuštieji yra: Jackie McDonnell, 14 m., ir Howard Huck, 13 m., abu iš College Point. Sužeistas Raymond Malone, 20 m., iš Bronx. Jie visi ejo į teatrą.

Siunčiame Gyduoles į Sovietų Sąjungą

Persiuntimo Kaštus ir Taksus Apmokate Čia

Pasiunčiame sekamus vaistus: Stryptomycin, Penicilin, Remefor, Cortisone ir kitus vaistus. Pristatome į 7 ar 10 dienų oro paštu. Pristatymas siuntinių garantuotas. Siuntėjams pristatome palūdimus su priėmėjų parašais.

Jacob Bretan

6401 BAY PARKWAY, Kamp. 64th St.
Brooklyn, N. Y. Tel. BEensonhurst 6-7026

LOWELL, MASS. 21 GEGUŽES-MAY

Seštadienį, gegužės 21 dieną Lowellis turės šaunų pokilį

BANKIETAS

SU LABAI ŠAUNIA DAINŲ PROGRAMA

"Aidsietyno" Kvartetas

Atvyksta palinksinti rytiečius gražiomis dainomis

TAIPGI ATSLANKYS D. M. SOLOMSKAS

Am. Liet. Pil. Klubo Salėje

14 Tyler St.

Pradžią 6-tą val. vakare

Kviečiame visos apylinkės lietuvius dalyvauti šiame bankiete. Bus gera vakarienė ir įspūdinga dainų programa, kurią mums duos žymūs menininkai iš New Yorko.

Šis Banketas Yra Rengiamas Paramai Dienraščio Laisvės

Visoje Amerikoje eina vėjus sukelti \$10,000 fondo išlaikymui dienraščio Laisvės. Tad prisidėkime ir mes prie to gražaus apsvietos reikalo—paremkime dienraštį Laisvę.

Skambėkite dainos, skleiskite viltį....

Aido choras, Worcester

Laisvės choras, Hartford

Sietyno choras, Newark

Aido choras, New York

Aido Moterų choras, N. Y.

W. ir B. Shatusky

instrumentinės duetas

O. Dirvelienės-J. Sabaliausko

duetas

J. Sabaliauskas

Rose Stripinis

Leonas Jonikas

Suzanna Kazokytė

Aldona Klimaitė

Pranas Balevičius

Augustinas Iešmantas

Sergiejus Savičevs

Ireną Babarskaitė

Mildred Stensler

Jonas Dirvelis

Wilma Hollis

Albertas Potsius

Magdalena Juškinė

Madeline Knorr

Geraldine Mikuzis

Šokiam grieš

George Kazakevičiaus

Orkestra

Pavasario Festivalis

rengia Lietuvių Meno Sąjungos

Antros ir Trečios apskričių

komitetai po LMS Centro globa

Ivyks Lietuvių Kultūriniam Centre

110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.

GEGUŽES 14-15

Į šią didią pavasarinę dainos, vaidinimo, deklamacijos, šokių šventę suvyks lietuviai iš New Yorko, New Jersey, Naujosios Anglijos ir Pensilvanijos. Tikimasi svečių ir iš Chicagos bei kitų tolimesnių vietų. Dalyvaukime visi, kam brangus lietuviškas menas. Seštadienį, gegužės 14, šokiai prie G. Kazakevičiaus orkestro. Pradžią seštadienį 7 val. vakare, sekmadienį 3 val. popiet. Bilietų kaina \$1.25.

PASKUTINĒS HITLERIO DIENOS

(Pagal vokiško karininko Gerharde Boldto apsakymā)

(Tāsa)

Netgi Ardēnu puolimui sužlugus Hitleri persekiojo mintis, kad jam neleistina laukties gynomosi taktikos. Jis isi-vaizdavo, esās puolamosiomis operacijomis galima paslēpti nuo priešo mūsu silpnumā. Jis, Adolfas Hitleris, turi visuomet pulti. Zūtbūtinis puolimas — toks buvo politinis ir karinis jo gyvenimo devisas. Strateginis jo tikslas buvo tuo tarpu laimēti laiko. Guderianas laikē tai klaida. Jo požiūris buvo diametriski priēšingā Hitlerio požiūri. Jis manē, jog frontai perdaug ištēsti ir kad mūsu jēgu neužteks, kad, īs vienos pusēs, tēstume puolamasias operacijas, o īs antros pusēs, svarbiausiai Rytuose, laikytume pakankamai stipriā gynybā. Mūsu gynomosi frontu padētis jau visur buvo be galo ītempta. Gerai zinodamas rytinius frontus ir karinī rusu potenciālu, jīs suprato, koks baidus pavojus grēš īs Rytu. Visu pirma jīs jokiu būdu nenorējo leisti, kad bolševiku armijas imtu plūsti ī Centrīnē Eūropā. Šiais sumetimais jīs siūlē surinkti visas turīgas jēgas gerai gynybai Rytuose suorganizoti īr laikyti. Natūralu, kad šiam tikslui pasiekti reikējo susilpninti Vāru frontā, atsisakyti nuo visokiū prestižo reikalaujamū laimējimu īr nuo Kuršo fronto.

KATASTROFA RYTŲ FRONTE

Kaip gi tai jvyko tikrovējē? Hitleris nepanorējo padaryti īsvadū īs Ardēnu puolimo sužlugimo. Jo kategorisku īsakymu šī puolamoji operacija net gi nebuvo nutraukta. Jīs taip pat neleido permesti ī Rytū frontā kariuomenē, kurā galima būtu atpalaiduoti. Viskas jvyko taip, kaip pranašavo generalinis štabas. Sausio 12 d. milžiniškos rusu jēgos pradējo stabu puolimā prie Vyslos, kiek ī pietus nuo Varšuvos. Kadangi mūsu frontas buvo pr silpnas, tai po keliū dienu šīs puolimas atvedē ī pilnutīnē katastrofā beveik īsamē gynomosi fronte Rytuose. Mes netekome lenkiskosios generalinēs gubernijas, Silezijas, didesnēs Rytū Prūsijas dalies, īr pēto dar vokiškūju provincijū ī rytus nuo Oderio. Raudonoji Armija stovējo ties Kiustrinu prie Berlyno vartū.

Guderianas baigia savo pranešimā, nusilenkia īr atsitraukia. Aš nuimu paskutinī žemėlapi nuo rašomojo stalo. Generolas Kristianas, vedēs vienā Hitlerio sekretorē, īšeina priekin īr praneša apie padētī ore. Stovēdami kiek nušālīje Geringas īr jo štabo viršininkas Koleris klausō. Guderianas artinasi prie Denico, eina su juo ī salēs gilumā īr pradēda jī tyliāi, bet īkvēpiamai ītikinēti. Jīs žino, kokia didelē yra Denico ītaka Hitleriui, īr žino, kad Denicas veikiau, negu jīs pats, galēs kā nors pasiekti. Kalbama vėl apie Kuršo frontā. Guderianas nori būtinai sugrāžinti ī Vokietijā Kuršo fronte apsuptas dvidešimt trīs 16-sios īr 18-sios armijū divizijas Rytū frontui sustiprinti. Nē kalbos negali būti apie tai, kad jos dabar galētū prasiverzti pro Rytū Prūsijā. Bet īr dabar dar galima īsvežti kariuomenē jūros keliu pro Kuršo, Vindavos īr Liepojos uostus. Bet reikia skubēti. Transporto galimumas kasdien mažēja, o sunkiū nuostoliū pavojus auga. Reikia branginti kiekvienā kareivī. Visus Guderiano ankstyvesnius mēginimus šiam tikslui pasiekti Hitleris atmesdavo, paminēdamas švedijā. Jīs bijo, kad švedijā dar gali paskutinē akimirkā stoti ī karā, nors jo misija Stockholme praneša priēšingā dalykā. Bet jīs mano, kad tik Kuršo divizijos sulaiko švedijā nuo šio žingsnio.

Kristiansas vis dar nebaigē. Jīs kalba apie orinius priēšo antlēkius īnirtingū kautyniū baruose īr apie mūsu atkirstos kariuomenēs aprūpinimā oro keliu. Hitleris nekantriai pertraukia jī: "Geringai, kaip reikalai su nauju naikintuvū įvedimu ī rikiuotē?" Geringas kažkā sumišēs murma īr privērcia kalbēti Koleri. Tas savo rēžu duoda žodī Kristiansui. "Fiureri, gamyboje atsirado kai kuriū komplikacijū, susisiekimas geležinkeliais vis blogēja, aš...". Hitleris staigiu mostu vėl pertraukia jī.

"Toliau!" — sako jīs duslu užkimusiu balsu.

Kristiansas tęsia savo pranešimā. Kaip gali lēktuvai būti pagaminti? Kai tik darbas dēl naujo lēktuvo tipo baigiamas īr pradēdama masinē jo gamy-

ba, Hitleris daro naują pasiūlymā lēktuvui patobulinti, pasiūlymā, apie kurį jam kas nors kā nors priplepējo, draudžia panaudoti beveik pagamintus lēktuvus īr duoda īsakymā dēl naujos konstrukcijos. Ttai trunka jau daug metu. Vokiečių aviacijos pramonei nepavyksta īsleisti daug kokiū nors lēktuvū. Prie to prisidēda dar naikinamieji oriniai antlēkiai. Todēl vokiečių aviacijos pramonē beviltiškai atsiliko nuo anglū īr amerikiečių.

KURSO ARMIJŲ LIKIMAS

Apie situacijā jūroje praneša admirolas Vagneris. Denicas tebestovi prie rašomojo stalo tiesiog priēšais Hitleri. Greta jo stovi admirolas von Putkameris, kuris nuo 1934 metu yra karinis jūros adjutantas prie Hitlerio īr karininkas ryšiui su grosdmirolo. Kalbēti dabar jau beveik nēra apie kā. Kariuomenēs Norvegijoje īr Kursē aprūpinimas, kelios smulkios povandeninių laivū sėkmingos operacijos, mūsu kabotaziū laivū susisaudymai su priešu... Štai īr viskas.

Situacijos svarstymas baigtas. Visi žiūri ī Denicā, kuris kreipiasi ī Hitleri: "Fiureri, po derybū su sausumos pajėgū vyriausijā vadovybē aš turēčiau Kursē esamos kariuomenēs atitraukimo klausimu pranešti štai kā. Atitraukimo planas paruoštas. Aš esu apskaičiavęs, kad maksimaliai panaudojant turimus laivus, anuliuojant visus kitus tonažinius reikalavimus īr aviacijai smarkiausiai remiant, reikalingas keturiū savačių laikas kariuomenei īr būtiniausiai technikai īsvesti. Dalī sunkiosios ginkluotēs, žinoma, reikētū palikti. Viskā paėmus reikalas liečia 500 tūkstančių kareiviū. Į Vindavos īr Liepojos pakraunamumą yra atsižvelgta". Hitleris atsistoja īr, sunēręs už nugaros rankas, žengia kelis žingsnius ten īr atgal. Paskui jīs staigiai apsisuka īr sako labai aštriai īr garsiai, beveik rēkia: "Aš jau pasakau, kad negali būti nē kalbos apie kariuomenēs īsvedimā īs Kuršo. Aš negaliu mesti ten technikā. Be to, jās turū turēti galvojē švedijā". Kiek aprimęs, jīs pridēda: "Vienā divizijā galima īsvesti. Guderianai, ligi ryt dienos paruoškite man atitinkamā projektā. Dėkui, ponai. Bormanai, prašau pasilikti".

III

Karininkai atiduoda pagarbā, adjutantai ima savo papkes īr portfelius, īr visi, be Bormanō, īšeina īs kabinetu.

Dabar priēmimo kambaryje kiek gyviau. Adjutantai kalbasi telefonais. Geringas atsisveikina īr īšeina su savo jaunu karininku pavedimams. Himleris, Kaltenbruneris īr Fegeleinas īšeina paskui jī. Kiti sēdasi prie staliuko, īr, valgydami lengvus užkandžius, svarsto padētī. Aukštas, augalotas kareivis-pasiuntinys prieina prie Keitelio īr siūlo jam dēžē tradiciniū cigaru. Generolas - feldmarsalas juos kruopščiai apžiūri, pasirenka vienā cigarā īr neskubēdamas ruošiasi užrūkyti. Ant-rasis cigaras dingsta jo dešiniojose kišenėje. Denicas geria kadugiū degtinē su savo štabo karininkais. Maždaug po pusvalandžio visi pradēda īsisiskirstyti. Ir mes vėl einame begaliniais praėjimais īr koridoriais pro sargybinius īr saugotojus. Pagaliau, mes vėl po atviru dangumi. Jau 19 val. 30 min. Soferis paduoda automobilī.

Žvaigždēta naktis. Neuždegdami automobilio žiburiū, mes važiuojame per tamsū miestā pro begalines griuvenas. Gatvėse nēra jokiū gyvybēs žymiū, nematyti nē menkiausio žiburēlio. Nakties dangaus fone īsisiskiria pastatū griaučiai, niūrūs īr keisti, kaip negyvo pasaulio griuvėsiai, tartum čia niekuomet nebuvo nei klestinčio miesto su milijonais gyventojū, nei šviesos užlietū gatviū, nei gražiū vitrinū, nei gerai aprenktū žmoniū. Soferis daro staigū pasisukimā īr apvažiuoja aptvertā vietā, kur nukrito nesproguši bomba. Tempelhofas jau liko už mūsu, pastatai retēja, īr mes jaučiame aštrū, įsodrintā pušū miško kvapā.

Pavažiavęs koki pusvalandī, automobilis suka ī kairē īr netrukus įvažiuoja ī plačius vartus. Mes esame vokiečių štabo būstinėje Cosene, maždaug per 30 km. ī pietus nuo Berlyno.

(Bus daugiau)

CHICAGOS ŽINIOS

Skaitlingas ir entuziastiškas Gegužės Pirmosios minėjimas

Gegužės 1 d. popiet didžiulėje Mildos teatro salėje įvyko tarptautinis tradicinės darbininkų šventės Gegužės Pirmosios minėjimas. Publikos prisirinko veik pilnutelė salė. Lietuvių galėjo ir turėjo būti daugiau, bet kadangi roselandiečiai tuo pačiu laiku turėjo savo parengimą, brightonparkiečiai turėjo pikniką ir geras būrys ciceriečių ir kitu vyko į Wisconsiną į LDS 7-os Ap-skrities parengimą, tad jis ir sumažino lietuvių skaičių šiame svarbiame minėjime. Bet išvengti to nebuvo galima.

Gaila taipgi, kad rengėjai nepasirūpino turėti garsiaakalbį. Iš tos priežasties nebuvo galima visko nugirsti ir rašant apie parengimą teks nepaminti nekurių kalbėtojų ir pačios pirmininkės pavardės.

Rengimo komiteto pirmininkas, atidaręs susirinkimą, perstatė jauną negrę moterį pirmininkauti. Pirm negu pradėjo perstatinėti kitus kalbėtojus, pirmininkė labai vykusiai apibūdino Gegužės Pirmosios reikšmę pažymint, kad ta šventė gimė čia pat Chicagoje kaip po rezultatas Haymarket tragedijos 1886 metais, kada Chicago policija užmušė feišis streikuojančius McCormicko Harvester įmonės darbininkus. Perkovų istoriją, prisiminus, kaip ant kartuvių žuvo tu laikų darbininkų vadai Parsons, Spies, Fisher ir Engel, pirmininkė perstatė kalbėti "detroitietį lenką Stanley Nowak.

Nowak kalbėjo trumpai. Jis, pasveikinęs Chicago darbininkų minėjimą tradicinės darbininkų šventės, pabrėžė, kad šiandien laikai jau krypstą geruon pusēn. Šiandien reikiasi liaudies atbudimas ir letargo, kuris buvo apėmęs liaudį tik keletas metų atgal dėl McCarthy gincu su armija, kas nekuriems įvarė tikrą baime. Jo kalba buvo labai optimistiška. Jis tvirtino, kad greit ir vėl matysime didesnį darbininkų kovingumą ir griežtesnį veikimą už taiką ir gražinimą darbininkams pilnų konstitucinių teisių veikti už progresą, už taiką.

Antras kalbėtojas buvo Leo Krzycki, žymus unių veikėjas, virš 50 metų pašventęs unių darbuotei. Jis savo populiarioj kalboj priminė ne tik Haymarket tragediją, bet ir kitas darbininkų kovas, kuriose žuvo nemažai žmonių. Priminė, kaip gegužės 20 d., Kapių Puošimo dieną, 1937 metais, plieno darbininkai pietinėje Chicago dalyje buvo surengę demonstraciją ir reikalavo plieno industrijos savininkų pripažinti Wagnerio aktą, kuris buvo išleistas Roosevelt administracijos metu, pripažinti darbininkų uniā, ir kaip toje demonstracijoje policija nušovė 10 demonstrantų. Šį įvykį labai vaizdžiai kalbėtojas nupiešė, nes pats tą dieną ten sakė prakalbą.

Apibūdinęs pasaulinius įvykius, Krzycki baigė savo kalbą dramatiškai sveikindamas Gegužės Pirmosios mitingo rengėjus ir išreišdamas troškimą matyti tolesnį vystymąsi solidarumo tarp įvairių spalvų, įvairių

tautų veikiant už pasaulinę taiką, už tuos siekius, kuriuos vykde Gegužės Pirmosios steigėjai, pirmieji šios šalies pasiaukoję vada.

Kadangi Claude Lightfoot negalėjo dalyvauti, kaip buvo žadėjęs, jis pridavė savo pareiškimā, kurį skaitė jo gynoimo komiteto pirmininkas. Apie šį pareiškimā galima sakyti, kad tai tikras perlas, pilnas reikšmingų minčių. Kaip Krzyckio kalba, taip ir šis pareiškimas buvo publikos palydėtas triukšmingomis ovacijomis.

Sekė aukų rinkimas. Jų paprašė pati pirmininkė. Vėliau pranešta, kad aukų surinkta virš keturi šimtai dolerių.

Mitingas baigėsi rodymu garsiosios filmos "Salt of the Earth" apie New Meksikos mainierių gyvenimą ir kovas.

Gegužės Pirmosios minėjimas buvo sėkmingas visais požiūriais. Rep.

Baltimore, Md.

Gegužės 1 d. piknikui surengti komisija turėjome posėdį pas A. ir O. Zemačius. Baigę pikniko reikalus ap-svarstyti, ėjome apžiūrėti Zemačių naujo namo kambarių. Aplink namą daug medžių, šimtamėčių ąžuolų, gale loto. Buvo labai malonus atgim-sios gamtos vaizdas.

Pribuvo ir daugiau svečių, žemaičių draugų bei giminių. Visi buvome sukviesti vidun prie stalo, apkrauto skaniais valgiais. Pavalgę, pasikalbėję, skirstėmės kas sau. Esame dėkingi gerb. žemaičiams už puikias vaišes, mums suteiktas. Linkių žemaičių šeimai sėkmingiausio gyvenimo puosnioje vietoje!

Komisijos Narys

Montello, Mass.

Draugiška parė ir išleistuvės Meno Sąjungos Festivali, mūsų žymių dainininkų Rožės Striplins, Albert Potius — įvyks gegužės 7 d. Liet. Taut. Namų žemutinėje salėje, 8 Vine St., 7 v. v. Bus visko, valgių, gėrimų, dainų programa. Kviečiame visus vietinius ir iš apylinkės dalyvauti. Turėsime gražių pasiilksminių ir tinkamų pagerbimės mūsų muzikos ir meno mylėtojų-dainininkus, kurie dalyvaus Dainų Festivalyje gegužės 14 ir 15 d. (89-90)

Draugiškas vakaras dienraščio Laisvės \$10,000 vajuos sukelmui. Įvyks geg. 21 d. Liet. Taut. Name, 8 Vine St. Bus draugiškas pasikalbėjimas spaudos reikalais. Prie to, biskį pasilinksminime. Geo. Shimaits.

Lawrence, Mass.

Sekmadienį, gegužės 29 d., Maple Parke įvyks banketas paramai dienraščio Laisvės. Bus labai geri, pasižymėjusių gaudinių gaminti valgiai, ir bus įvairių pamarginimų.

Kviečia kaimyniškas kolonijas atsilankyti į šį parengimą linksman laiko praleidimui ir tuom pačiu kartu parenti apšviotos reikalą. Maple Parko Komitetas

Worcester, Mass

Aldo Choras rengia pokil moti-nų pagerbimui. Kadangi antras sek-madienis gegužės-May 8 d. yra skir-iamas pagerbimui Motinų, tai Aldo Choras, kaip ir praityje, rengia faunų pokil šiam tikslui. Apart skanių paruoštų valgių, aidiečių mo-kytojas Jonas Drivels prirengė spe-ciale dainų programā, tātkuom šiai dienai. Parengimas įvyks Lietuvių salėje, 29 Endicott St., 4 val. dienā. Kviečiame visus dalyvauti.

LLD 11-tos kuopos susirinkimas įvyks gegužės 9 d. 7.30 val. vaka-re. Čia nariai išgirsite pilnā atskai-tą 18 atibuvusio spektaklio bal. 24 d. ir kiti įdomūs pranešimai bei rei-kaiai reikės aptarti. Malonēkite visi būti laiku. Kp. Sekr.

Sperry darbininkų streikas nesibaigia

Devyni tūkstančiai (suvirš) Sperry fabriky darbininkų tebesiranda streike jau trečia savaitē. Federaliū tarpininkų sušaukti Sperry Gyroscope Co. ir CIO elektristū unijos atstovai vykdo pasitarimus. Kol kas susitarimo nesimatē.

Jei Tamata dar neprenu-meruoji dienraštī Laisvę, tai tuojau užsisakykite. Jis kas dieną atneš jums į namus svarbiausias žinias iš viso pasaulio.

Philadelphia, Pa.

HELP WANTED—FEMALE

MOTERISKE Aabelnas namų darbas ir virimas. Guolis nuosavame kambaryje. Gera su vaikūčiais. Alga pagal atliktą darbū ir patyrimo. Reikalingi geri palūdidimai. Šaukite: Mohawk 4-4023.

(89-95)

Newark, N. J.

Koncertas.— Newarko rusų cho-ras ruošia KONCERTA, šeštadienį, 7d. gegužės, R.A.C. svetainėje, 53 Broome St. Pradžia 7 val. vakare. Dainuos Newarko rusų choras, I. Svirčenskī — tenoras; Anna Pelajo, sopranas; A. Paliskevič, baritonas, ir kiti. Prašome visus ir visas dalyvauti. J. S.

Atsakomiausia Firma Pasiuntimui Reikmenų

Į SOVIETŲ SAJUNGĄ, LIETUVĄ IR KT. ŠALIS

Apmokami Taksai ir Užtikrintas Daktų Pristatymas.

PARCELS TO RUSSIA, Inc.

Licensed by U.S.S.R.

391 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 16, N. Y.

Tel. INgersoll 7-6445, INgersoll 7-7272

Mes užtikriname pristatymą slūdančių daktū ir siuntėjams

teiksime palūdidimus su priėmėjo parašu.

Istaiga atdara kasdien nuo 9-tos val. ryto iki 4 val. popiet

Dėmesiui Norwood, Mass.

Gegužės 22 May

Čia įvyks gražus pokilis paramai

Dienraščio Laisvės

Sukėlimui \$10,000 Vasarinio Fondo

"Aidsietyno" Kvartetas

Is New Yorko, Atvyksta Palinksminiti Rytiečių

TAIPGI ATILANKYS D. M. SOLOMSKAS

Bus ir kitokiū įdomumū, tad būkite visi šiame popie-tyje, nes turėsime sau daug malonumo.

Finų Svetainėje

37 Chapel Court, Norwood, Mass.

Prasidēs 3-čią valandā diena

Labai lauksime svečių iš kitų miestų. Norwoodie-čiai lankome kitų kolonijų parengimus, tad to paties laukiame ir iš kitur.

BALTIMORE, MD.

Sekmadienį
Gegužės-May 29

PIKNIKAS

Paramai Dienraščio Laisvės

Menininkai iš New Yorko
Duos Šaunią Dainų Programą

SLOVAK NATIONAL HOME PARK
6526 HOLABIRD AVENUE

John Lekevičiaus Muzika

Gros nuo 2:30 iki 7-tos valandos vakaro

Kviečiame visus atsilankyti, išgirsti malonių dainų, pasišokti, linksmai laiką praleisti gražioje vietoje ir tyrame ore.

6 pusl.—Laisvė (Liberty)—Seštad., Gegužės (May) 7, 1955

New Yorko ir Apie linkės Žinios

Darbiečiai rinks parašus už taiką

New Yorko valstijos American Labor Party skelbia rinkimą parašų taikai. Rinkas per tris mėnesius.

Rinkimą pradeda paminėti muose Motinos Dienos ir antrojo pasaulinio karo pabaigos Europoje dieną — V-E Day. Baigs rugpjūčio 6-tą, Hiroshimės dieną.

ALP atsisaukia į visus savo klubus ir kitas organizacijas, taipgi į taikos pagedaujančius atskirus asmenis, kad stotų talkon tuos parašus rinkti.

Parašais prašo prezidento Eisenhowerio vykdyti didžiųjų valstybių pirmieji vadų derybas taikai.

ALP taipgi ragina visuomenę delegacijomis ir raštų kreip-tis į UN Carterio Revizijos Konferenciją, kad veiksmas taikai būtų pastiprinti. Konferencija prasidės San Francisco mieste birželio 25-tą, 10 metų sukaktįje nuo pirmosios konferencijos, kuri įkūrė Jungtines Tautas.

ALP planuoja milžinišką masinę demonstraciją rugpjūčio 4-tą, paminėjimui Hiroshimės sukakties. — D-tis

Kalėjimo "mokslo" nepadarė žmogaus

Paul A. Pfeffer, buvęs ilgą laiką įkalintas už tai, ko jis nebuvo papildęs, nesuėjus nei metams po paliovavimo iš kalėjimo tapo areštuotas už pri-mušimą negro darbininko Mel-len Byrd, 52 metų.

Spaudoje skelbia, kad jis prokurorui prisipažino tame prasikaltime. Sako, jog teisi-nasi, kad jis pats buvo girtu-tėlis ir kad tas, kuri jis pri-mušė, buvo girtas. Jį taipgi įtarė, kad jis apiplėšė pri-mušė Harry Meyer, 45 m.

Brooklyne suimti keturi 18 ir 17 metų vyrukai, kaltina-mi sukalbėje pagrobti du jaunesnius berniukus.

PARDAVIMAI

Sullivan County Parduodamas PIENINIŲ FARMA. 140 akrų, ge-ras 6 rūmų namas; pilnas skiepas, elektra, garadžius. Su nuostoliu — \$7000. Išmokėjimai VISTŲ FARMA. 24 akrų, vietos dėl 1500 dedamųjų vistų. Automatiškai vanduo, 8 rūmų namas, visi įtaisymai. Šiluma, garadžius. \$6500. Išmokėjimai. Scheidt, Jeffersonville, N. Y.

Pardavimui 2 šeimų mūrinis namas. Yra dideli porčiai, garadžius. Pilnai įtaisytas basementas. Karštas vanduo, garo šiluma. Galite pamatyti bile laiku. 946 E. 104th St., Brooklyn (Canarsie) 36, N. Y. (86-90)

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
BROOKLYN, N. Y.
Gera Patyręs Barberis

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ
DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
MARket 2-5172

L. M. S. FESTIVALIS

Laikas bėga labai greitai, tad ir festivalis suoliais artėja. Jis įvyks jau už savaitės, gegužės 14 ir 15-tą, Liberty Auditorijoje, Atlantic Ave. ir 110th St., Richmond Hill, N. Y. Jau yra žinoma, jog šioje programoje dalyvauti iš tolimos Chicago atvyksta ryti-čiams dar negirdėta Geraldine Mikužis.

Iš Clevelando atvažiuoja labai senai mums matyta ir girdėta dainininkė Aldona Klimentaitė. Mielai mes laukiame jos ir jos malonaus balso bei dainelių. Klimaitė dažnai mus palinksminavo savo gražio-mis dainelėmis. Štai, po kele-tių metų mes ir vėl ją gir-dėsime.

Iš Mass. valstijos atvažiuoja visas štabas artistų. Yra žino-ma, kad jie daug ko meniško mums atveš. Jie sunkiai dirba, kad visus pažadus išpildytų. Bus svečių menininkų ir iš kitur. Apie tūlus jau buvo rašyta, apie kitus dar bus rašo-ma atskirai.

Nagi, "bracia," mūsų brook-lyniečiai choristai irgi labai daug dirba. Naujų dainelių susimokino ir dažnai jas prak-tikuoja. Jos visos gražios, ma-lonios. Dainuosime visas cho-ras, moterų choras ir vyrų choras.

Daug jėgų deda Augustinas Iešmantas. Dažnai iš darbo tie-siog atvažiuoja, nes toli nuo namų dirba. Nors pailsęs, vie-nok į pamokas pribūna visa-da. Jam prisieina kai kada net tris kartus į savaitę turėti pamokas. Tai nelengva, reikia noro ir rūpestingumo tą visą atlikti.

Mirė Jurgis Kanopa

Gegužės 5-tą, Greenpoint li-goninėje mirė Jurgis Kanopa, 60 m. amžiaus, gyvenęs 656 Metropolitan Ave., Brooklyne. Buvo Laisvės skaitytojas. Pa-sarvotas Bieliausko šermeninėje, 669 Grand St., Brooklyne. Laidos pirmadienį, gegužės 9 dieną, 2 val. po pietų, Ever-green kapinėse.

Paliko žmona Anelė, 1 bro-lis, sesuo ir tolimesni giminės. Jiems reikiame užuojautos.

Anelė Kanopa yra plačiai žinomoji banketų šeimininkė, savo didžiųjų darbų nesukaito-mus kartus yra patarnavusi Piliiečių Klubui, Kultūriniam Centriui, Moterų Klubui ir ki-toms organizacijoms.

Įtarė tvirkini-me mažų mergaičių

Areštuotas Babylon gyven-tojas George T. Rodeback, Jr., mokytojas. Jį įtarė, kad jis vi-lioja mergaites į auto, pris-tatydamas daktarą, turis jas egzaminuoti. Suimtas sakėsi nekaltas. Jį sulaukė po \$20,000 kaucija.

Užrašykite Laisvės Savo Drangui.

Solistė Suzanna Kazokytė, choristė Ventienė ir tūlos ki-tos choristės, kurios vaidyboje ir chore turi solo roles, irgi praktikuoja, kad gražiai atlik-ti savo punktus.

O sunkiausia dirba, tai ma-sų Aido Choro mokytoja Mil-dred Stensler. Ji turi darbuoti su visais Brooklyno ir New-arko solistais ir choralais. Jos našta didelė, sunki ir atsako-minga. Ji gražiai suformavo visą programą ir užpraeitį penktadienį mums, chorie-čiams, raportavo. Taip puikiai ir gabiai viskas sukoncen-truota, suglausta, sutvarkyta, jog mes vienbalsiai užgyvėme.

Mes jau matėme, kad festi-valis bus gražus, didelis ir įvairus. Tad, ar galima nors vienam kultūringam žmogui pasilikti namie tas dvi dienas, gegužės 14 ir 15? Kiekvienas betuvis privalo rengtis pats ir raginti draugus ir pažįstamus į tą gražią ir labai svarbią iš-kilmę. Joje bus labai graži, is-torinė programa. Neatsiian-kęs, nustos daug ko.

Tikiu, kad draugai iš New Jersey valstijos visi rengiasi. Žinau, jog limozinų ratus "gry-zuoja," visą blizgina, kad linksniau būtų važiuoti per žaunynus. Žinoma, niekas jų nesulaikys nuo atvažiavimo.

Taipgi ir kitos valstijos ae-palikis namie. Jie irgi men-o mylėtojai, negalės išskentėti savo kolonijose. Jie kelias anksti rytą ir užtikrintai pa-sieks Liberty Auditoriją laiku. Pasimatysime festivalyje. — V. K.

Žemė "prarijo" auto

Jersey City įgriuvo gelmėn-dalis Grand St. Sako, jog "vi-siškai prarijo dalį kieno ir vi-są ten buvusį pastatytą auto." Iš 40 pėdų gylumo ir 25 pėdų ilgio olos pasipylė gaso smar-vė. Tos apylinkės 30 gyventojų turėjo apieisti namus iki nustatys, ar saugu ten būti.

Atidėjo čiepijimą vaikų mokyklose

New Yorko valstijos sveika-tos pareigūnai nusprendė at-idėti čiepijimą iki išsiaiškins pasėka visų tų 46 susirgusių, kurie įvyko po čiepijimo Cut-ter laboratorijoje gamintais čie-pais.

New Yorko valstijoje tokių susirgimų iki šiol buvo įvykę tik vienas. Tarytoven susirgo 5 metų mergytė, balandžio 16-tą buvusi čiepijama pas privati-nį daktarą.

Jei tamsta dar neturi Me-tellionio knygos "Apie Dievus ir Žmones," tai pasirūpink į-gyti. Kaina \$1.50. Gaunama Laisvės knygyne.

GAUKIT LAISVĘ SKAITYTOJA

Dar keletas sveikinimų vilniečiams

Nors gana vėlai buvo pradė-ta, bet vistiek pavyko gerokai surinkti vilniečių suvažiavimui pasveikinių. Gerai, kad mes šlaikėme savo nuosirdžių pa-žangosios spaudos rėmėjų prestižą.

Apart to, kas jau pirmiau buvo paskelbta, su sveikini-mais Vilnius bendrovės šeri-ninkų suvažiavimui prisidėjo dar sekmiai:

J. P. iš K. \$50,00
Jonas, J. 5,00
Anna Titienis 5,00
Joe Vinikaitis 5,00
V. Mikulėnas 5,00
Jonas Juška 1,00
Brusokas 1,00
Širdingiausia padėka vi-siems.
A. Bimba

SHATUSKY TWINS

Shatusky jaunuoliai Wally ir Billy, iš Tamaqua, Pa., radio muzikantai, gros festivalyje. Kas juos jau girdėjo, tas žino, kad jų akordijonas ir smuikas gali net žemę pajudinti, taip meistriškai jie groja. Jų pa-rinktieji festivaliui kūriniai yra "Dark Eyes" ir "Two Gun-tar."

Mitingas už teisę apginti sveturgimius

New Yorko sveturgimiams apginti komitetas skelbia ma-sinį mitingą po obalsiu: "De-fend the Right to Defend Walter-McCarran Law Vic-tims" įvyks gegužės 19-tą, Yugoslavų Salėje, 405 W. 41st St. Pradžią 7:30.

Mitingo šaukėjai pažymi, jog šame mitinge bus pareikštas protestas prieš Teisdaybės Departamento pastangas pada-ryti Nacionalų Amerikos Sve-turgimiams Apginti Komitetą nelegaliu. Kitais žodžiais, no-ri uždrausti apginti persekio-jamus.

Komitetas primena, jog la-bai svarbu, kad šis mitingas turėtų masinę publiką, nes jis yra apgynimui teisės žmo-nėms, apsiginti, kai jie atsidu-ria teismuose ir įvairiuose ne-amerikinių komitetuose.

T-as

Siegfried Landau, Brooklyn Philharmonja orkestro varlas. Pirmieji du koncertai įvyko gegužės 3 ir 5 vakarais, Brook-lyn Academy of Music. Orkes-tras gražiai pasirodė. Trečiasis koncertas įvyks ten pat, gegu-žės 7-tos vakarą.

Parėmė LKC gėlyną

Gėlyną nedatekliui išly-ginti prisidėjo:
Margaret \$3.00
Tauras 1.00
Dėkui!

Gėlininkas

Ragino teikti paramą šalinamiems iš namų

American Labor Party N. Y. apskrities pirmininkas Pe-ter K. Hawley darbininkų spaudoje pasiūlo, kad būtų teikiama pagalba prievarta ša-linamiems iš namų tuose plo-tuose, kur nugriaua namus tikslu užleisti vietą poniškiams namams ir biizniam.

Dabar, sako jis, nėra įstai-gos, kuri pagelbėtų tiems žmo-nėms gauti kitą butą ar bent kokį atpildą už pakilusią ki-tur rėndą, persikraustymo ir kitus paneštus didelius nuos-tolius. Jis sako, kad rendau-ninkai irgi turėtų gauti atpildą, už panešamus nuostolius, kaip kad duodamas nugriau-amo namo savininkui. Taipgi turėtų būti valdinė tokia įsta-ga, kuri būtų atsakinga suras-ti kitą butą.

Ar jau rengiate ką Laisvės paramai?

HENRY STOLZENBERGER
Inc.
FUNERAL DIRECTORS
450 E. 162nd St., Bronx, N. Y.
CY. 3-4343
OTTO F. PUMMER, pres.

RICHMOND HILL AUTO TOP
HENRY YUDT, Owner
135-11 Hillside Ave.,
Richmond Hill, N. Y.
Tel. JAmica 6-2191

KAILINIAM PADĖLIS FUR STORAGE
ALEX DIMANTS FUR CO.
150 W. 28th St., New York, N. Y.
(IRT iki 28th St.)
Telefonas CH. 2-1079

J. TREUBERT DELICATESSEN
Aptarnaujama Tik Geriausia Maistu
60-50—71st Ave., Ridgewood, N.Y.
Tel. HE. 3-5379

VOGEL
FUNERAL HOME
Įsteigta 1910
Air conditioned Koplyčios
65-29 Grand Ave., Maspeth
Tel. DAVenport 6-0122

GARBINGAS
SERMENŲ APTARNAVIMAS
JOSEPH V. McGRATH
Laidotuvių Direktorius
91-20 87th Ave., kamp. 92nd St.
Jackson Heights
HAvemeyer 6-3700

NEW YORK

HELP WANTED—FEMALE

FINNISH EMPLOYMENT AGENCY
Poros ar pavieniai. Virėjai, tar-naitės, namų ruošai darbininkai. Daliai ar pilnam laikui. Gautos vietoje ar kitur. Patyrę ir be patyri-mo. Greitas padėjimas į darbus vi-siems.
860 Madison Avenue, N. Y. C.
Tel. BU. 8-6562

HELP WANTED MALE

Superintendent, Dyckman & 207th St. Gera apylinkė. Naujas 58 šeimų namas. Alga \$150 ar geriau; nu Spalio iki Balandžio \$170 į mėnesį, elektra, telefonas, 4 rūmų apart. ir vonia. Turi būti mechanikas. Yra portieris pagelbėti jam. Fred J. Feuerbach, 205 E. 85th St., Rm. 207, N. Y. — RE. 4-3972.

REIKALINGAS SUPERINTENDENTAS
3 Aukštų, 16 Šeimų
St. Marks Ave., Brooklyn
4 Rūmai ir \$30 į Mėnesį.
Anglis — Kontraktas
Tel. DI. 6-4975

New York City

Laisvė pardavinėjama ant šių News Stands:
Union Square
14th St. ir 4th Ave.
(ant kampo, kur prasideda Klein departmentinė krautuvė)
Taipgi 14th St. ir 3rd Ave.

Civilinių savisaugai padaugino pareigas

Gubernatorius Harrimanas pasirašė bilių, kuriuomi įgali-na miestus ir apskritis mobili-zuoti civilinių savisaugos dali-nius ne vien tikai militaris-kiems pratimams. Majorams ir šerifams leista juos mobilizuoti prie gaisrų, potvynių, žemės drebėjimų ar kitų panašių nuotikių, jeigu jie mano, kad reguliarių spėkų nepakanka.

ANNA JACOBSON BEAUTY PARLOR
Įsteigta 26 Metai
Prieinamom kainom
Visas Darbas Garantuojamas
Pradedant Pirmadieniu
Baigiant Seštadi. 8A.M.—8 P.M.
115 E. St. Marks Place
(Tarp 1st Ave. ir Avenue A)
New York 9, N. Y.
OREgon 7-5843

"Namiš Tai Geriausia Vieta"
Saukite **HOME**
Namams Maliavos Galionais
Baltos Arba Spalvuotos
DUTCH BOY \$6.95
MOORE HOUSE PAINT 5.65
EAGLE HOUSE PAINT 5.15
WALL-FIX—BONDEN—CREO
DIPT

Mes turime pilną pasirinkimą maliavotojams medžiagų. Pri-statome kas dieną.

Klauskite savo Dealerio

HOME WALL PAPERS
Members of the Steuben Society Showrooms:
Jamaica Ave., Art 117 St.
Virginia 7-6070—6071
Wall-TeX • SanitaS

Žinokite, jog visada Komisas Patikimiems Dekoratoriams.
RICHMOND HILL

NEW YORK

REAL ESTATE

Parduoda savininkas. Garden Cl-ty, 6 rūmai (3 miegrūmai), Bath, St. Ann's Parapija, 4 metų senum Center hall, 33x14 gyvenamasis rū-mas, valgymui rūmo kombinatas, divonai, akmeninė ugnavietė, 2 tle maudynės. Didelė moderninė virtu-vė su daug patogumų. Ekstra įren-gimai. Garadžius. Pilnai įtaisytas kiemas. Tuojau užimtinas. \$21,000. Tel. PL. 2-4062.

Rinktiniai medžiai apauginti lo-tai. 2 ir 3 miegrūmų namai. Ideali-sčiai atstatyti. \$6,950 ir aukš-čiau. Maži įmokėjimai, 80% mor-tgage. Shells, nuo \$3,200 aukšty-n, padavoti. Prie vandens nuosavy-bės, Peconic Bay. Marių maudynės už 5 minučių. Žuvavimas. Mes lai-kome atdara visada. Ofisas ant Sag Harbor, Bridgehampton Turnpike. **SAG HARBOR 5-0224—SAG HAR-BOR 5-0743.**

NEW HYDE PARK,
mūrinis Fieldstone,
valgymui rūmas,
16 pėdų virtuvė.

Rinktinėje rezidencijoje. Nuinama ir public ir parapilni mokyklas. Busai ir krautuvės arti. Mabel Bau-mann, 1933 New Hyde Park. Prieš Notre Dame klebonija.

GROTE ST. 769 — 2 šeimų 2 ketu-rių rūmų apartamentai, 1 trijų rū-mų; 9 garadžiai. \$22,500. Tikrai \$7,500 įmokėjimas. Geros įėjos. Už-imtinas tuojau. Saukite Broker: **MO. 3-3738.**

PARDUODA SAVININKAS—Tarp-tautinė apylinkė. 241st St. Art. Mt. Vernon. 2 šeimų, 6 rūmų kiekvie-nas. Nauja 2 karam garadžius. Me-taliniai aliuminum Awnings. Sklepas įstaišytas dėl 3 šeimų. Visas namas tuscias. Tikrai \$20,000—MO. 7-7657

RYE, NEW YORK
Restaurants ir 12 Stools, 4 Booths. Visi įrenginiai, Air Conditioned. \$2,900. S. Miles, 24 Grove Street, Portchester, New York.
Tel. WE. 9-0583

Parduoda Savininkas. 1-1/3 akrų. Gražūs senoviški namai, 11 saulečių kambarių, 7 miegrūmai, 4 vonios (viršutiniai rūmai gali būti užda-romi). Patogu didelei šeimai. Arti pa-rapijinių mokyklų. Dideli atviri ir uždaryti porčiai. Maudymosi pri-vilegijos. Dėl greito pardavimo \$34,000. Kviečiame pamatyti. Rye 7-1831

Hastings (on Hudson). Naujas 6 rūmų namas, 2 maudynės, dailiai iš-dekoruotas, pagedaujamoje vietoje. Kiti (2) namai randasi Ardley (on Hudson) Apkalnuoti žemum 30's. Saukite budavotoja.
Hastings 5-0699

NUPIGTINTI PARDUODA SAVI-NINKAS — 3 aukštų, išmaliavota ir labai geroje sąlygoje, West 80's. Gali būti apartamentai ar rooming house. Nėra drausmių. Greitam pardavimui tikrai — \$24,000. (apie 9,000 įmokėjimas). Turite pamaty-ti, kad įvertinti. Saukite: EN. 2-1692

Parduoda Savininkas. Ocean Ave., Brooklyne. Vienas Brooklyno ge-riauisų blokas, ant kampinio loto. 110x85; irregular, 14 rūmų, 5 vonios; 30x20 pannelled living rūmas; 4 malkom kūrenamos ugniavietės. Viskas pilnai moderniška. Patogu į mokyklas ir bažnyčias. Greitam pardavimui \$40,000. IN. 9-3882 ar DI. 9-0016.

Dėmesio! Parduoda savininkas. 5th Ave. ir 2nd St., Brooklyne. Ne-paprastas bargenas. 3 šeimų, mūri-nis namas; 17 kambarių, 3 vonios, gerame stovyje. Tikėtina ar ne-bet kaina yra tikrai \$5,500.
UL. 2-6223.

BUSINESS OPPORTUNITIES

Nupiginti parduoda savininkas (iš prežasties nesveikatas). Lunch-onette su soda fontanu. 6 dienos (nuo 7 A.M. iki 8 P.M.). Įėjos \$850—950 į savaitę. Puikioje vietoje. South Brooklyn. Stiebtina pro-ga porai. Prieinamai. Darykite pa-siūlymą. Rašykite: Box M.2, Room 880, 11 W. 42nd St., N. Y. C.

Gaisragesys užduso darbe prie gaisro

Andrew K. Wright, 34 me-tų, dirbo prie aitrais dūmais perpildyto gaisro apleistose pa-nagogyje. Išdirbęs be pertrau-kos apie valandą laiko, jis kri-to ir mirė vežant į ligoninę.